

تولید آمار

۷۸،۶۱۸،۷۹۹

ناری بهار ۹۴ : ۱۰٫۸ درصد نرخ رشد ج

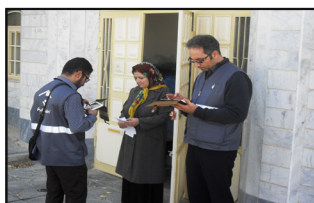
مرکز آمار ایران

STATISTICAL CENTER OF IRAN

مرکز آمار ایران بر اساس ماده ۳ قانون مصوب سال ۱۳۵۳، موظف به انجام سرشماری‌های عمومی و آمارگیری‌های نمونه‌ای در زمینه‌های اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی به منظور تهیه آمارهای لازم برای تأمین پیش‌نیازهای برنامه‌ریزی و هدف‌های برنامه‌های عمرانی کشور و همچنین تهیه محاسبات ملی و شاخص قیمت‌ها است. در این سال، اقدامات مرکز در زمینه تولید آمار به شرح زیر بوده است:

❖ آزمایش سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۵

سرشماری عمومی نفوس و مسکن، در تمام سطوح جغرافیایی (شهری و روستایی) و در گستره کل کشور اجرا و اطلاعات مربوط به تمامی افراد جامعه و مشخصات ساختمان‌های مسکونی جمع‌آوری می‌شود. این امر اجرای سرشماری‌ها را با صرف هزینه و زمان زیاد توأم می‌سازد. کاهش هزینه‌ها و زمان اجرا، استفاده از تجارب سایر کشورها و بررسی روش‌های نوین در اجرای سرشماری‌ها را ضروری می‌سازد. از این رو مرکز آمار ایران از سال ۱۳۹۱ مطالعات مورد نیاز اجرای «سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵» را آغاز نمود. بر اساس توصیه‌های بین‌المللی، کشورها باید طی دو مرحله کل فرایند سرشماری را مورد ارزیابی قرار دهند. لذا برای انجام این سرشماری دو آزمایش در سال‌های ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴ طراحی شد تا این طرح بزرگ ملی با بهترین کیفیت و کمترین نقص انجام شود. در این راستا شیوه‌های نوین سرشماری در کشورهای مختلف و آخرین توصیه‌های بین‌المللی مورد بررسی قرار گرفت و با توجه به لزوم تغییر روش‌های جمع‌آوری اطلاعات در سرشماری و ایجاد بسترهای لازم در جهت استفاده از اطلاعات ثبتی، در آزمایش سرشماری سال‌های ۱۳۹۳ (در دو شهر مجلسی و فولادشهر) و سال ۱۳۹۴ (در استان‌های هرمزگان، شهرستان میناب، ایلام، شهرستان دهلران، گلستان، شهرستان بندر ترکمن، قزوین، شهرستان آبیگ و در سایر استان‌ها در یک حوزه) محورهای ذیل مورد بررسی و ارزیابی قرار گرفت:

- استفاده از روش جمع‌آوری الکترونیک داده‌ها در سرشماری؛
- سرشماری به روش خودتکمیلی و استفاده از اینترنت در سرشماری؛
- استفاده از بانک اطلاعاتی فهرست کدهای پستی در کل کشور؛
- استفاده از فایل پشتیبان سایر سازمان‌ها؛
- ارزیابی میزان پوشش فهرست آدرس تمام مکان‌ها و کد پستی آنها در سرشماری (فایل آدرس) و
- بررسی جایگزینی فایل آدرس با فرم فهرست‌برداری سرشماری.

آزمایش سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۴ با ویژگی‌هایی اجرا شد که آن را از تجربه‌های پیشین سرشماری در کشور متمایز می‌کند. در این آزمایش علاوه بر تغییرات در کمیت اقلام آماری نسبت به سرشماری‌های گذشته، تحولاتی در ابزار و روش‌های

اجرای سرشماری به منظور کاهش هزینه و افزایش کیفیت اجرا و نتایج آن ایجاد شد. در این آزمایش شهرستان میناب (استان هرمزگان) و کل مناطق شهری و روستایی شهرستان‌های بندر ترکمن (استان گلستان)، دهلران (استان ایلام) و آبیک (استان قزوین) و همچنین منطقه ۳ شهر تهران و یک حوزه آماری از سایر استان‌ها برای انجام آزمایش سرشماری انتخاب شد تا روش‌های متنوع این آزمایش شامل: مصاحبه حضوری، روش خودتکمیلی (اینترنتی) و تلفنی برای سرشماری خانوارها مورد بررسی قرار گرفته و فرایند سرشماری در همه نقاط کشور در محدوده آزمایش تست شود.

همچنین برای نخستین بار آزمایش سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۴ به شیوه الکترونیکی (بدون کاغذ) اجرا شد. حذف فرم‌های کاغذی و استفاده از تبلت در سرشماری‌ها از یک طرف به کاهش هزینه‌ها کمک می‌کند و از طرفی سرعت ارسال اطلاعات و ارائه نتایج را افزایش خواهد داد.

اجرای این آزمایش به صورت سرشماری اینترنتی از روز ۲۱ مهر تا ۴ آذر ماه سال ۱۳۹۴ با مراجعه سرپرست یا مطلع‌ترین عضو خانوار به سامانه ویژه آزمایش سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۴ به آدرس www.sarshomari94.ir و تکمیل فرم خانوار اجرا شد. با توجه به اینکه این سرشماری در واقع یک آزمایش برای سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۵ تلقی می‌شد میزان تکمیل اطلاعات خانوار از طریق اینترنت برای مجریان طرح از اهمیت بالایی برخوردار بوده و در اتخاذ یک تصمیم درست برای استفاده از روش خودتکمیلی در سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۵ مفید واقع می‌شود.

همچنین روش مصاحبه حضوری از ۴ آبان تا ۴ آذر سال ۱۳۹۴ با مراجعه مأموران سرشماری به تک‌تک مکان‌های محل سکونت خانوار و با استفاده از ابزار جدید الکترونیکی (تبلت) انجام شد. مأمور سرشماری موظف بود پس از تکمیل اطلاعات خانوارها در تبلت خود، فرم‌های تکمیل شده را در سامانه‌ای تحت عنوان سامانه یکپارچه جمع‌آوری الکترونیکی داده‌ها (سامانه سیجاد) بارگذاری کند تا در اختیار مرکز آمار ایران قرار گیرد.

با توجه به اهمیت و لزوم انجام سرشماری از تمام خانوارهای محدوده مشخص شده در مدت معین و با توجه به اینکه هنگام مراجعه مأمور ممکن است برخی از خانوارها غایب باشند و یا اطلاعی از وجود خانوار در مکان توسط مأمور حاصل نشده باشد، از روش تلفنی به صورت متمرکز (کال سنتر) و با اعلام شماره تلفن چهار رقمی به خانوارها استفاده شد. هدف از تماس تلفنی شمارش کامل جمعیت است. در این روش طبق دستورالعمل از قبل برنامه‌ریزی شده، خانوارهای غایب در طول اجرای سرشماری می‌توانستند با شماره تلفن اعلام شده تماس گرفته و توسط کارشناسان آموزش دیده مستقر در کال سنتر سرشماری شوند. بعد از پایان اجرای سرشماری نیز به مدت دو روز این کارشناسان با حضور نمایندگان مرکز آمار ایران در کال سنتر به صورت تلفنی سرشماری خانوارهای غایب را انجام دادند.

با پایان یافتن اجرای آزمایش سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۴ با توجه به اینکه از روش‌های متنوع برای سرشماری خانوارها استفاده شد، نتایج حاصل از سه روش جمع‌آوری اطلاعات سرشماری در یک فایل نهایی تجمیع شده و نتایج و جداول مورد نیاز استخراج و با توجه به اتمام سرشماری در دو شهرستان آبیک و دهلران نتایج این دو شهرستان به صورت نشریه تهیه شد.

همچنین تمام گروه‌ها و کمیته‌های مربوط به بررسی نتایج پرداخته و با توجه به تجربه‌های کسب شده در آزمایش سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۴ برای اجرای سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۵ آماده شدند.

❖ سرشماری عمومی کشاورزی ۱۳۹۳

هدف از اجرای سرشماری عمومی کشاورزی، تهیه چارچوب بهره‌برداران کشاورزی و جمع‌آوری اطلاعات مربوط به فعالیت‌های کشاورزی تمامی بهره‌برداری‌های کشاورزی کشور بوده است. اولین سرشماری کشاورزی ایران در سال ۱۳۵۲ فقط در نقاط روستایی اجرا شد و پس از آن در سال‌های ۱۳۶۷، ۱۳۷۲ و ۱۳۸۲ سرشماری کشاورزی به صورت عمومی (نقاط شهری و روستایی) به مرحله اجرا در آمد. سرشماری عمومی کشاورزی ۱۳۹۳ چهارمین سرشماری کشاورزی کشور است که از ۵ مهر لغایت ۱۸ آبان ماه به‌طور همزمان در سراسر کشور انجام شد. در این سرشماری بیش از ۱۲ هزار نفر در رده‌های مختلف سازمان اجرایی مشارکت داشته‌اند. یکی از ویژگی‌های منحصر به فرد این سرشماری در مقایسه با سرشماری‌های کشاورزی گذشته، استفاده از دستگاه تبلت به عنوان ابزار جمع‌آوری جهت ثبت اطلاعات بهره‌برداری‌های کشاورزی بوده است. در واقع برای اولین بار در تاریخ اجرای سرشماری‌های مقیاس بزرگ در کشور، پرسشنامه‌ها و فرم‌های کاغذی حذف و بجای آن از پرسشنامه‌ها و فرم‌های الکترونیکی که در تبلت بارگذاری گردید، استفاده شد. بدیهی است پیاده‌سازی این روش تغییرات گسترده‌ای را در مراحل مختلف طراحی، تهیه برنامه‌های نرم‌افزاری، اجرای طرح و... موجب شد. از طرفی تغییر رویکرد از پرسشنامه‌ها و فرم‌های کاغذی به الکترونیکی موجب صرفه‌جویی قابل ملاحظه در تعداد رده‌های سازمانی سرشماری و نیز خرید کاغذ شد. براساس برنامه ریزی انجام شده انتشار نتایج این سرشماری در قالب سه نشریه جداگانه با عنوان نشریه نتایج تفصیلی کل کشور، نشریه نتایج تفصیلی استانی و نشریه شناسنامه دهستانی در دستور کار قرار گرفت. نشریه نتایج تفصیلی کل کشور در قالب فایل الکترونیکی در نیمه اول سال ۱۳۹۴، پس از بررسی‌های گسترده کارشناسی و رفع اشکالات موجود در فایل داده‌ها، از طریق درگاه ملی آمار کشور در دسترس کاربران قرار گرفت، نسخه کاغذی نشریه نیز در ابتدای نیمه دوم سال چاپ و منتشر شد. به منظور پاسخگویی به نیاز کاربران استانی، نشریه نتایج تفصیلی استانی سرشماری، در قالب جدول‌های آماری و با فرمت اکسل و به تفکیک استان در نیمه دوم سال ۱۳۹۴ از طریق درگاه ملی آمار کشور و در مسیر سامانه ارتباط استانی بارگذاری شد.

❖ بازشماری سرشماری عمومی کشاورزی ۱۳۹۳

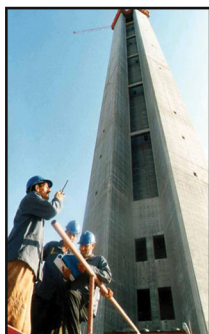
با توجه به گستردگی کار در سرشماری‌ها، علیرغم تمام تلاش‌ها و تدابیر به کار رفته، بروز خطاهای مختلف اجتناب‌ناپذیر است. از این رو ضروری است کیفیت سرشماری‌ها به نحو مطلوبی ارزیابی شود. بازشماری، یکی از روش‌های متداول برای ارزیابی کیفیت

سرشماری‌ها است. منظور از بازشماری، شمارش کامل یک نمونه معرف از جامعه سرشماری، مقایسه و مقابله اطلاعات هر واحد آماری در بازشماری و سرشماری است. از نتایج بازشماری می‌توان علاوه بر ارزیابی کیفیت سرشماری، برای شناسایی مشکلات و تلاش برای بهبود کار در سرشماری‌های آتی استفاده کرد. بازشماری سرشماری عمومی کشاورزی ۱۳۹۳ نیز با این هدف، طراحی و اجرا شده است. برخی از مراحل بازشماری شامل مقابله دفتری و تحقیق تلفنی در ابتدای سال جاری انجام شد. در مرحله مقابله دفتری، فایل سرشماری و بازشماری با هم مقایسه و مغایرت‌ها تعیین می‌شوند. سپس در مرحله تحقیق تلفنی از طریق تماس با فرد مطلع، مغایرت‌ها تعیین تکلیف می‌شوند. مقابله دفتری و تحقیق تلفنی به صورت متمرکز در تهران، زیر نظر کمیته بازشماری و توسط نیروهای آزاد، انجام شد. در پایان بر مبنای نتایج حاصل، گزارش نهایی بازشماری توسط کمیته بازشماری تدوین شد.

❖ آمارگیری‌های نمونه‌ای

در چارچوب برنامه ملی آمار کشور، به منظور تولید آمار در بخش‌های مختلف اقتصادی، صنعت، معدن، کشاورزی، بازرگانی، خدمات، مسکن و خانوار، بیش از ۳۸ آمارگیری نمونه‌ای و جمع‌آوری اطلاعات انجام شد. همچنین با تأکید رئیس محترم مرکز، به منظور کاهش هزینه‌های اجرا و تسریع در استخراج نتایج، در اجرای برخی از آمارگیری‌ها تبلت جایگزین پرسشنامه‌های فیزیکی شده است. نتایج این آمارگیری‌ها در قالب نشریه و نیز از طریق درگاه ملی آمار قابل دسترس می‌باشد. عناوین و خلاصه اطلاعات هر یک از آمارگیری‌های اجرا شده در سال ۱۳۹۴ به شرح زیر است:

آمارگیری از نیروی کار

برنامه‌ریزی، ارزیابی و تحلیل سیاست‌های اقتصادی کشور در زمینه بازار کار، اجرای آمارگیری نیروی کار را ضروری می‌سازد. هدف کلی از اجرای این آمارگیری، شناخت ساختار و وضعیت جاری نیروی کار و تغییرات آن است. این هدف از طریق «برآورد فصلی و سالانه شاخص‌های نیروی کار»، «برآورد سالانه جمعیت‌های نیروی کار در سطح کل کشور و استان‌ها»، «برآورد تغییرات فصلی و سالانه شاخص‌های نیروی کار در سطح کل کشور» و همچنین «برآورد تغییرات سالانه شاخص‌های نیروی کار در سطح استان‌ها» تأمین می‌شود. برای اجرای این آمارگیری به ۲۳۹ هزار خانوار نمونه مراجعه و از طریق مصاحبه با خانوار و تکمیل پرسشنامه الکترونیکی و با استفاده از تبلت، اطلاعات مربوط به وضعیت اشتغال افراد ۱۰ ساله و بیش‌تر جمع‌آوری می‌شود. نتایج این آمارگیری علاوه بر تأمین نیازهای بخش برنامه‌ریزی کشور در زمینه بازار کار، برای تعیین جایگاه کشور بین سایر کشورهای جهان، مورد استفاده قرار می‌گیرد. اجرای این آمارگیری به صورت فصلی و انتشار نتایج آن به صورت فصلی و سالانه است.

نتایج این آمارگیری‌ها در بررسی الگوی مصرفی خانوارهای شهری و روستایی، مطالعه روند مصرف کالاها و خدمات، ارزیابی آثار سیاست‌های اقتصادی در زمینه تأمین عدالت اجتماعی، بررسی توزیع درآمد و امکانات و تسهیلات خانوارها، مطالعه روابط متقابل ویژگی‌های اجتماعی- اقتصادی خانوارها، فراهم آوردن امکان بررسی خانوارهای زیر خط فقر کاربرد دارد. علاوه بر آن، نقش مهم نتایج این آمارگیری‌ها در تأمین اطلاعات مورد نیاز حساب‌های ملی و منطقه‌ای، بررسی‌ها و برنامه‌ریزی‌های اقتصادی- اجتماعی کشور تأکید بر اهمیت زیاد آنها دارد. نتایج این آمارگیری‌ها در تصمیم‌گیری‌ها، برنامه‌ریزی‌ها و پژوهش‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مورد استفاده سیاستگذاران، برنامه‌ریزان و پژوهشگران کشور قرار می‌گیرد. برای اجرای این آمارگیری‌ها به حدود ۴۰ هزار خانوار مراجعه و از طریق مصاحبه با خانوار و تکمیل پرسشنامه، اطلاعات مربوط به خصوصیات اجتماعی- اقتصادی خانوار، هزینه‌های خوراکی و غیرخوراکی و درآمد خانوار جمع‌آوری می‌شود. در این آمارگیری‌ها، اندازه نمونه با در نظر گرفتن خطای نسبی کمتر از ۱۰ درصد یا ضریب تغییرات کمتر از ۵ درصد، به‌گونه‌ای بهینه شده است که متوسط هزینه‌های کل، متوسط هزینه‌های خوراکی و دخانی، متوسط هزینه‌های غیرخوراکی و درآمد خانوارها با دقت بالا قابل برآورد باشد. همچنین همراه با ارائه نتایج آمارگیری، «ضریب تغییرات» برآورد انواع هزینه‌های خوراکی و غیرخوراکی و درآمد خانوارها محاسبه و ارائه می‌شود. به این ترتیب کاربران نتایج می‌توانند با محاسبه بازه اطمینان برآوردها، در مورد استفاده یا عدم استفاده از آنها، آگاهانه تصمیم‌گیری کنند. هر سال تغییرات مورد نیاز در راستای بهبود طراحی و اجرای آمارگیری، پس از مطالعات و بررسی‌های لازم و تطبیق با استانداردها و توصیه‌های بین‌المللی، توسط کارشناسان مربوطه اعمال می‌شود.

با اجرایی نمودن فرایند بررسی و اصلاح داده‌های پرت در نرم‌افزار آمارگیری و توسط کارشناسان استانی، امکان استفاده از اطلاعات فصلی آمارگیری هزینه و درآمد خانوار در محاسبه رشد ناخالص ملی فصلی (حدود ۶۰ درصد اطلاعات مورد نیاز آن از آمارگیری هزینه و درآمد خانوار استخراج می‌شود) در پایان هر فصل فراهم و با توجه به استخراج نتایج به صورت فصلی، تهیه حساب‌های زودرس امکان‌پذیر شد.

آمارگیری از گذران وقت

هدف کلی از اجرای آمارگیری از گذران وقت شناخت الگوی گذران وقت و متوسط مدت زمان فعالیت‌های انجام شده افراد جامعه شهری و تغییرات آنها بر حسب بخش‌های اصلی (سطح ۱) طبقه‌بندی فعالیت‌های گذران وقت در ایران بر اساس طبقه‌بندی بین‌المللی

فعالیت‌ها برای آمارهای گذران وقت^۱ است و نتایج حاصل از آمارگیری مذکور می‌تواند منبعی برای ارائه آمارهای گذران وقت کشورمان در بین سایر کشورهای جهان قرار گیرد. بدیهی است این هدف با برآورد فصلی و سالانه شاخص‌های گذران وقت تأمین می‌شود.

جامعه هدف این آمارگیری، شامل تمامی افراد ۱۵ ساله و بیش‌تر در خانوارهای معمولی ساکن و گروهی در مناطق شهری کشور است و اعضای خانوارهای معمولی غیر ساکن و خانوارهای مؤسسه‌ای را پوشش نمی‌دهد.

آمارگیری گذران وقت برای اولین بار در فصل‌های پاییز و زمستان سال ۱۳۸۷ و بهار و تابستان سال ۱۳۸۸ در نقاط شهری اجرا شد و سپس در طراحی مجدد آن در سال ۱۳۹۳ ضمن بهره‌مندی از تجارب اجرا در این سال‌ها در فصل‌های پاییز و زمستان ۱۳۹۳ و بهار و تابستان ۱۳۹۴ اجرا شد. در این آمارگیری، اطلاعات خانواری مورد نیاز، از طریق مصاحبه مأمور آمارگیر با مطلع‌ترین عضو خانوار و تکمیل پرسشنامه و اطلاعات فردی به شیوه خوداظهاری از طریق تکمیل پرسشنامه، توسط هر یک از افراد ۱۵ ساله و بیش‌تر خانوارهای نمونه جمع‌آوری می‌شود.

برآوردهای این آمارگیری در سطح مناطق شهری کل کشور ارائه و نتایج حاصل از اجرا در قالب نشریه‌های فصلی و سالانه منتشر می‌گردد. در مقایسه با نشریات فصلی، در نشریه سالانه، اطلاعات جمع‌آوری شده به صورت تفصیلی‌تر در اختیار کاربران قرار می‌گیرد به طوری که علاوه بر ارائه آمارهای مربوط به چگونگی گذران وقت افراد در طول سال، تغییرات آن نیز در فصول مختلف ارائه می‌گردد.

آمارگیری از کارگاه‌های صنعتی دارای ۱۰ نفر کارکن و بیش‌تر

هدف اصلی از طراحی و اجرای این آمارگیری، تهیه زمینه اطلاعاتی مناسب از ویژگی‌های کارگاه‌های صنعتی، جهت برنامه‌ریزی توسعه صنعتی، اتخاذ سیاست‌های اقتصادی و ارزیابی نتایج حاصل از اجرای برنامه‌های توسعه صنعتی و اعمال سیاست‌های اقتصادی است. آمارگیری از کارگاه‌های صنعتی دارای ۱۰ نفر کارکن و بیش‌تر از سال ۱۳۵۱ به صورت سالانه بجز سال‌های ۱۳۵۶ و ۱۳۵۷ در سراسر کشور اجرا شده است. در سال ۱۳۹۴ آمارگیری از کارگاه‌های صنعتی دارای ۱۰ نفر کارکن و بیش‌تر سال ۱۳۹۳، چهل و دومین دوره آمارگیری از کارگاه‌های صنعتی دارای ۱۰ نفر کارکن و بیش‌تر با مراجعه به ۱۶۷۳۹ کارگاه صنعتی در سراسر کشور اجرا شده است.

ذکر این نکته ضروری است که جمع‌آوری اطلاعات هر سال، پس از نهایی شدن حساب‌های مالی کارگاه‌های صنعتی امکان‌پذیر خواهد بود، از این‌رو در این طرح، اطلاعات یک سال قبل (سال ۱۳۹۳) جمع‌آوری شده است.

^۱ International Classification of Activities for Time-Use Statistics (ICATUS)

آمارگیری از معادن در حال بهره‌برداری کشور

هدف اصلی از طراحی و اجرای این آمارگیری، تهیه اطلاعات جامع و بهنگام از ویژگی‌های معادن در حال بهره‌برداری کشور، برای برنامه‌ریزی توسعه، اتخاذ سیاست‌های اقتصادی و ارزیابی نتایج حاصل از اجرای برنامه‌های توسعه در بخش معدن می‌باشد. در آمارگیری از معادن در حال بهره‌برداری کشور سال ۱۳۹۴ تمامی معادن متشکل کشور که در سال ۱۳۹۳ در حال بهره‌برداری بوده‌اند (بجز معادن شن و ماسه) سرشماری و معادن شن و ماسه به روش نمونه‌ای مورد آمارگیری قرار گرفته‌اند. از سال ۱۳۵۳ تا سال ۱۳۵۷ همه‌ساله بخشی از معادن با عنوان «معادن منتخب» مورد آمارگیری قرار گرفته است و نتایج آن در نشریه‌های جداگانه‌ای منتشر شده است. در سال‌های ۱۳۶۴ و ۱۳۶۵ «طرح آمارگیری از معادن تحت پوشش بخش عمومی» به اجرا در آمد و از سال ۱۳۶۷ تا کنون به استثنای سال‌های ۱۳۷۰ و ۱۳۸۴ آمارگیری از معادن کشور به‌طور سالانه انجام شده است.

آمارگیری از کارگاه‌های خدمات انبارداری

این آمارگیری نمونه‌ای پیش از این، ۹ بار تحت عناوین مختلفی شامل آمارگیری از «سردخانه‌های کشور» در سال ۱۳۶۶ (به عنوان بخشی از کارگاه‌های خدمات انبارداری)، آمارگیری از «کارگاه‌های محل ارائه خدمات انبارداری» در سال ۱۳۷۰، آمارگیری از «انبارهای کشور» در سال ۱۳۷۳، آمارگیری از «انبارها و سردخانه‌های کشور» در سال ۱۳۷۷ و بالاخره آمارگیری نمونه‌ای از «کارگاه‌های خدمات انبارداری» در سال‌های ۱۳۸۰، ۱۳۸۲، ۱۳۸۵، ۱۳۸۸ و ۱۳۹۱ توسط مرکز آمار ایران انجام شده است. از آن‌جا که محاسبه و ارائه حساب‌های ملی یکی از وظایف قانونی مرکز آمار ایران است، جمع‌آوری آمار و اطلاعات مربوط به انواع هزینه‌ها و درآمدهای کارگاه‌های خدمات انبارداری به منظور پوشش آماری بخش حمل‌ونقل امری ضروری است. هدف کلی از اجرای این طرح در سال ۱۳۹۴، تأمین داده‌های مورد نیاز تهیه حساب‌های ملی و منطقه‌ای سال ۱۳۹۳ بخش حمل‌ونقل در فعالیت کارگاه‌های خدمات انبارداری بوده است.

آمارگیری از مؤسسات ترخیص کالا

مرکز آمار ایران پیش از این، سه بار در سال‌های ۱۳۸۳، ۱۳۸۷ و ۱۳۹۱، آمارگیری نمونه‌ای از مؤسسات ترخیص کالا را در سطح تمامی استان‌های کشور به اجرا درآورد. هدف کلی از اجرای این آمارگیری در سال ۱۳۹۴، جمع‌آوری آمار و اطلاعات مربوط به انواع هزینه‌ها و درآمدهای مؤسسات ترخیص کالا به منظور پوشش آماری بخش حمل و نقل و تأمین داده‌های مورد نیاز تهیه حساب‌های ملی و منطقه‌ای سال ۱۳۹۳ بخش حمل و نقل در فعالیت مؤسسات ترخیص کالا بوده است.

آمارگیری از پارکینگ‌های عمومی

مرکز آمار ایران پیش از این چهار بار در سال‌های ۱۳۸۱، ۱۳۸۲، ۱۳۸۶ و ۱۳۹۰، آمارگیری نمونه‌ای از پارکینگ‌های عمومی را در سطح تمامی استان‌های کشور به اجرا درآورد. هدف کلی از اجرای این آمارگیری در سال ۱۳۹۴، جمع‌آوری آمار و اطلاعات مربوط به انواع هزینه‌ها و درآمدهای پارکینگ‌های عمومی به منظور پوشش آماری بخش حمل‌ونقل و تأمین داده‌های مورد نیاز تهیه حساب‌های ملی و منطقه‌ای سال ۱۳۹۳ بخش حمل‌ونقل در فعالیت پارکینگ‌های عمومی بوده است.

آمارگیری از باسکول‌های عمومی

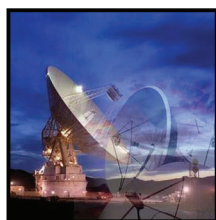
این آمارگیری نمونه‌ای پیش از این چهار بار در سال‌های ۱۳۸۱، ۱۳۸۲، ۱۳۸۶ و ۱۳۹۰، در سطح تمامی استان‌های کشور به اجرا درآمده است. هدف کلی از اجرای این آمارگیری در سال ۱۳۹۴، جمع‌آوری آمار و اطلاعات مربوط به انواع هزینه‌ها و درآمدهای باسکول‌های عمومی به منظور پوشش آماری بخش حمل و نقل و تأمین داده‌های مورد نیاز تهیه حساب‌های ملی و منطقه‌ای سال ۱۳۹۳ بخش حمل و نقل در فعالیت باسکول‌های عمومی بوده است.

آمارگیری از بنگاه‌های معاملات ملکی

مرکز آمار ایران پیش از این پنج بار در سال‌های ۱۳۷۹، ۱۳۸۰، ۱۳۸۳، ۱۳۸۷ و ۱۳۹۱، آمارگیری نمونه‌ای از بنگاه‌های معاملات ملکی را در سطح تمامی استان‌های کشور به اجرا درآورد. هدف کلی از اجرای این آمارگیری در سال ۱۳۹۴، جمع‌آوری آمار و اطلاعات مربوط به انواع هزینه‌ها و درآمدهای بنگاه‌های معاملات ملکی به منظور پوشش آماری بخش املاک و مستغلات و تأمین داده‌های مورد نیاز تهیه حساب‌های ملی و منطقه‌ای سال ۱۳۹۳ بخش املاک و مستغلات در فعالیت بنگاه‌های معاملات ملکی بوده است.

آمارگیری از استفاده خانوارها و افراد از فناوری اطلاعات و ارتباطات

مرکز آمار ایران دو بار آمارگیری نمونه‌ای از کاربران اینترنت در خانوارهای کشور را در سال‌های ۱۳۸۷ و ۱۳۸۹ به اجرا درآورده است. در سال ۱۳۹۱ بر اساس مذاکرات سه جانبه بین نمایندگان مرکز آمار ایران، سازمان فناوری اطلاعات ایران و اتحادیه بین‌المللی

مخابرات، مقرر شد آمارگیری نمونه‌ای استفاده خانوارها از فناوری اطلاعات و ارتباطات هر دو سال یکبار به اجرا در آید. بر این اساس، این آمارگیری نمونه‌ای در سال ۱۳۹۲ با عنوان «آمارگیری استفاده خانوارها و افراد از فناوری اطلاعات و ارتباطات» به سفارش «سازمان فناوری اطلاعات ایران» به عنوان مسئول تدوین نظام پایش شاخص‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات کشور و با همکاری «پژوهشکده آمار» تهیه و اجرا شد. بر اساس این آمارگیری نمونه‌ای، استفاده خانوارها و افراد کشور از فناوری اطلاعات و ارتباطات مطابق با شاخص‌های ۱۶ گانه مورد نظر «اتحادیه بین‌المللی مخابرات»^۱ برای دستیابی به امکان مقایسه بین‌المللی مورد پرسش قرار گرفت.

بر اساس نتایج «آمارگیری استفاده خانوارها و افراد از فناوری اطلاعات و ارتباطات» در سال ۱۳۹۲ و آمار ثبتي مشترکان اینترنت، «ضریب نفوذ اینترنت» و دو شاخص «درصد خانوارهای دارای دسترسی به اینترنت» و «درصد خانوارهای دارای دسترسی به رایانه» را برای سال ۱۳۹۳ برآورد و بر روی وبگاه مرکز آمار و سازمان فناوری اطلاعات ایران قرار گرفته است.

«آمارگیری استفاده خانوارها و افراد از فناوری اطلاعات و ارتباطات» در خانوارهای کشور به منظور محاسبه ضریب نفوذ اینترنت در استان‌های کشور و برخی شاخص‌های بین‌المللی در حوزه اطلاعات و فناوری به اجرا درمی‌آید. با توجه به اهمیت شاخص ضریب نفوذ اینترنت که در زمره شاخص‌های اهداف توسعه هزاره نیز می‌باشد و خلأ اطلاعات در این زمینه، جمع‌آوری اطلاعاتی که محاسبه این شاخص بین‌المللی را فراهم سازد، بسیار ضروری می‌نماید. هدف کلی از اجرای این آمارگیری نمونه‌ای، برآورد نیاز کشور به منظور محاسبه ضریب نفوذ اینترنت کشور در سال ۱۳۹۴ بوده است و اهداف تفصیلی آن عبارتند از:

- مشخصات عمومی اعضای خانوار (شامل سن، جنس، سواد، مدرک تحصیلی، فعالیت و شغل)؛
- محل استفاده افراد به اینترنت در ۳ ماه گذشته؛
- تناوب استفاده افراد به اینترنت در ۳ ماه گذشته؛
- نوع استفاده از اینترنت؛
- نحوه دسترسی به اینترنت در محل سکونت؛
- وضعیت استفاده افراد از تلفن همراه و رایانه و
- وضعیت دسترسی خانوار به تلفن، رایانه، اینترنت، رادیو و تلویزیون در محل سکونت.

¹International Telecommunication Union (ITU)

آمارگیری از «دستمزد نیروی انسانی شاغل در طرح‌های عمرانی»، «کرایه ماشین آلات منتخب مورد استفاده در طرح‌های عمرانی» و «قیمت مصالح ساختمانی»

سه آمارگیری نمونه‌ای فوق، اولین بار در سال ۱۳۶۵ توسط مرکز آمار ایران تهیه و در همه استان‌های کشور به صورت فصلی اجرا و نتایج آن به صورت نشریه‌های شش‌ماهه و سالانه منتشر شده است. هدف از اجرای این آمارگیری‌ها، برآورد هزینه طرح‌های عمرانی و پرداخت هزینه آنها، بررسی روند تغییر قیمت‌ها و عوامل مؤثر بر افزایش آنها به منظور کنترل قیمت‌ها است. این آمارگیری‌ها از نیمه اول سال ۱۳۷۴ تا کنون به صورت شش‌ماهه در سطح شهرت‌های تهران در حال اجرا است. جمع‌آوری اطلاعات دو آمارگیری نمونه‌ای از «دستمزد نیروی انسانی شاغل در طرح‌های عمرانی» و «کرایه ماشین‌آلات منتخب مورد استفاده در طرح‌های عمرانی» از طریق اینترنت و اطلاعات آمارگیری نمونه‌ای از «قیمت مصالح ساختمانی مورد نیاز طرح‌های عمرانی» از طریق مصاحبه و با استفاده از دستگاه تبلت صورت می‌گیرد. نتایج حاصل از این آمارگیری‌ها، شش‌ماه یک‌بار منتشر می‌شود.

آمارگیری از فعالیت‌های فرهنگی خانوار

بر اساس استانداردهای بین‌المللی، سازمان یونسکو و تجربیات کشورهای توسعه یافته در اجرای آمارگیری‌های فرهنگی، مرکز آمار ایران اجرای آمارگیری نمونه‌ای از فعالیت‌ها و رفتارهای فرهنگی خانوار را در دستور کار قرار داد. اهمیت شناخت و سنجش فرهنگ عمومی در شکوفایی و توسعه جامعه ایجاب می‌نماید تا نظام آماری منسجم و پویایی در این بخش استقرار یافته، تولید و انتشار آمار و اطلاعات مورد نیاز برنامه‌ریزان در دستور کار قرار گیرد. آمارگیری مذکور به منظور ترسیم تصویری جامع از وضعیت فعالیت‌ها و رفتارهای فرهنگی خانوارهای کشور، برای اولین بار توسط مرکز آمار ایران در فروردین ماه سال ۱۳۹۳ و سپس در دی‌ماه سال ۱۳۹۴ اجرا شد. با استمرار این آمارگیری، شناخت شاخص‌ها و روند تغییرات فرهنگی در گذر زمان میسر می‌گردد.

آمارگیری از فرهنگ آماری پاسخگویان

تاکنون سنجش معتبری از وضعیت فرهنگ آماری پاسخگویان در کشور انجام نشده است و آمارهای رسمی و قابل اعتماد در این زمینه وجود ندارد. آمارگیری نمونه‌ای از فرهنگ آماری پاسخگویان به همین منظور در دستور کار مرکز آمار ایران قرار گرفت. این طرح دارای سابقه اجرا در سنوات گذشته نبوده است و یک بار در سال ۱۳۹۲ تحت عنوان طرح پژوهشی توسط پژوهشکده آمار مورد مطالعه قرار گرفته است. موارد زیر از اهداف اجرای این طرح می‌باشد:

- شناسایی وضعیت آگاهی و سواد آماری پاسخگویان؛

- شناخت وضعیت اعتماد پاسخگویان به نظام آماری؛
- بررسی وضعیت مشارکت پاسخگویان در آمارگیری‌ها و
- شناسایی متغیرهای مرتبط با فرهنگ آماری.

آمارگیری از کارگاه‌های جامع بازرگانی و خدمات

این آمارگیری جامع برای اولین بار با گنجاندن بیش از ۳۰ کد دو رقمی طبقه‌بندی استاندارد بین‌المللی تمامی رشته فعالیت‌های اقتصادی^۱ در سال ۱۳۹۴ به اجرا در آمده است و هدف آن بررسی خلأهای آماری در بخش‌های مرتبط با فعالیت‌های خدمات، فرهنگی و بازرگانی و گنجاندن سؤالات مربوطه در پرسشنامه‌ها جهت نیل به اطلاعات و آمار مورد نیاز و بروز کردن سیستم رفع خلأهای آماری این بخش‌ها می‌باشد، زیرا به علت نبود طرح جامع در این خصوص، ارزیابی عملکرد برنامه‌ها در زمینه‌های بازرگانی، فرهنگی و خدمات متوقف بوده است. بنابراین لازم است سری زمانی منظم از طرح جامع به صورت دو سال یک‌بار تهیه گردد تا هم بتوان تحلیل‌های لازم را در این زمینه انجام داد و هم در برنامه‌ریزی‌های مختلف و نیز سنجش شاخص‌های بهره‌وری در این رابطه معیار و ملاک عمل قرار گیرد. خروجی‌های این آمارگیری شامل دستیابی به ارزش افزوده، تشکیل سرمایه ثابت ناخالص، تعداد کارکنان و جبران خدمات، شاخص‌های فناوری اطلاعات و برخی از شاخص‌های اختصاصی در حوزه‌های مختلف می‌باشد. مقرر شده است تا این آمارگیری در سال ۱۳۹۵ نیز اجرا شود و پس از آن دوره‌های اجرایی آمارگیری دو سال یک‌بار باشد.

آمارگیری دامداری

فعالیت پرورش دام یکی از زیربخش‌های بسیار با اهمیت بخش کشاورزی به حساب می‌آید که حدود ۲۸ درصد از ارزش بخش کشاورزی بر اساس قیمت‌های جاری را به خود اختصاص می‌دهد. این فعالیت به عنوان تأمین‌کننده بخش عمده مواد پروتئینی شامل گوشت و لبنیات مورد نیاز جامعه، علاوه بر نقشی که در امنیت غذایی جامعه دارد، فراهم‌کننده بخش زیادی از مواد اولیه مورد نیاز صنایع کشور از جمله صنایع لبنی، چرم و نساجی نیز می‌باشد. به رغم اهمیت فعالیت دامپروری، متأسفانه خلأهای آماری زیادی در این زمینه وجود دارد. جامعه دامپروری ایران در قالب میلیون‌ها واحد دامداری در اقصی نقاط کشور پراکنده است و غالباً به صورت سنتی و در چارچوب اقتصاد معیشتی خانوارهای روستایی، فعالیت می‌کند. با توجه به وسعت و پراکندگی واحدهای دامداری کشور، آمارگیری پیچیده دو مرحله‌ای در مرکز آمار ایران با هدف برآورد اطلاعات آماری مورد نیاز از فعالیت دامپروری برای زمان آماری

¹ International Standard Industrial Classification of All Economic Activities (ISIC)

مورد نظر در سطح استان‌های کشور تهیه شد. همچنین براساس تصمیم مشترک مرکز آمار ایران و وزارت جهاد کشاورزی، مقرر شده بود این آمارگیری بلافاصله پس از اتمام سرشماری عمومی کشاورزی ۱۳۹۳ به اجرا درآید تا اطلاعات تفصیلی از این زیر بخش تهیه شده و در اختیار کاربران قرار گیرد. این آمارگیری پس از آماده‌سازی، در زمستان سال ۱۳۹۳ همزمان در بیش از ۳۰۰۰ آبادی و شهر و با مراجعه به حدود ۴۱ هزار بهره‌بردار در سراسر کشور به اجرا در آمد. مراحل داده‌آمایی، ادیت موضوعی، بررسی فایل و استخراج جداول بدون ضریب در سال ۱۳۹۴ انجام شد و انتظار می‌رود نتایج طرح در سال ۱۳۹۵ در دسترس کاربران قرار گیرد.

آمارگیری از فعالیت‌های باغداری

فعالیت باغداری یکی از زیر بخش‌های بسیار با اهمیت بخش کشاورزی به حساب می‌آید که به همراه فعالیت زراعت بیش از ۶۵ درصد ارزش افزوده بخش کشاورزی را تأمین می‌کند. این زیر بخش با توجه به گسترش باغات در چند سال اخیر می‌تواند نقش مهمی در صادرات غیر نفتی داشته باشد که لازمه آن تولید آمار این زیربخش به صورت سالانه می‌باشد. در فعالیت باغداری تولید محصولات دائمی مانند سیب، پرتقال، انگور و خرما در کشور اهمیت زیادی دارد. آمارهای مربوط به این زیر بخش در سال‌های ۱۳۷۱، ۱۳۸۶ و ۱۳۸۹ به روش نمونه‌گیری جمع‌آوری و منتشر شده است. بعد از اجرای سرشماری عمومی کشاورزی در سال ۱۳۹۳ و بهنگام شدن چارچوب بهره‌برداران دارای فعالیت باغداری، آمارگیری نمونه‌ای از باغداری‌های کشور تهیه و با ۴۱۱۵۰ نمونه در سال ۱۳۹۴ به مرحله اجرا درآمد. در این آمارگیری علاوه بر اطلاعات مهمی مانند تعداد بهره‌برداران دارای فعالیت باغداری، مساحت باغ و قلمستان به تفکیک ساده (تک محصولی) و مخلوط (چند محصولی)، تعداد درختان بارور و نهال به تفکیک محصولات، مقدار تولید محصولات آلبالو، انار، انجیر، انگور، انواع آلو و گوجه، انواع تبریزی و اوکالیپتوس، بادام، پرتقال، پسته، چای، خرما، زردآلو، قیسی، زیتون، سیب، گردو، گلابی، گیلاس، نارنگی و هلو، شلیل و شفتالو، ویژگی‌های جنس، سن، سواد و شغل اصلی بهره‌برداران دارای فعالیت باغداری، متوسط تعداد روز کار، متوسط ساعات کار در فصول مختلف، ارزش سرمایه‌گذاری بهره‌برداران دارای فعالیت باغداری، برآورد نهاده‌های مصرف شده مانند کود، سم، نهال و ... جمع‌آوری شده است که در مراحل نهایی استخراج نتایج است.

آمارگیری مرغداری‌های پرورش مرغ گوشتی و تخمگذار

صنعت مرغداری در ایران از شش فعالیت اصلی، پرورش مرغ لاین، پرورش مرغ اجداد، پرورش مرغ مادر، تولید جوجه یک‌روزه، پرورش مرغ تخمگذار، پرورش مرغ گوشتی و یک فعالیت جنبی پرورش پولت تشکیل شده است، از بین فعالیت‌های یاد شده، اطلاع

از چگونگی نحوه فعالیت‌های مرغداری‌های پرورش مرغ گوشتی و مرغ تخمگذار بسیار حائز اهمیت است، زیرا که محصول اصلی و تولید نهایی این دسته از مرغداری‌ها، گوشت مرغ و تخم مرغ خوراکی است که به عنوان ماده پروتئینی مهم و مغذی در تأمین بخشی از پروتئین حیوانی مورد نیاز جامعه سهم بسزایی دارد.

آمارگیری نمونه‌ای از مرغداری‌های صنعتی کشور شامل دو رشته فعالیت مهم پرورش مرغ گوشتی و پرورش مرغ تخمگذار در مرداد و شهریورماه سال ۱۳۹۴ توسط مرکز آمار ایران انجام شد. برای اجرای این آمارگیری نمونه‌ای از آخرین فهرست موجود از مرغداری‌های کشور که در سال ۱۳۹۱ برای مرغداری‌های پرورش مرغ گوشتی و تخمگذار آماده شده بود به عنوان فهرست پایه، استفاده به عمل آمد. نتایج آمارگیری نمونه‌ای از فعالیت مرغداری‌های پرورش مرغ تخمگذار در اردیبهشت سال ۱۳۹۵ منتشر شد.

جمع‌آوری اطلاعات «قیمت و اجاره مسکن در نقاط شهری کشور» و «قیمت و اجاره مسکن در شهر تهران»

هدف از اجرای این آمارگیری‌ها، برآورد متوسط قیمت خرید و فروش قطعی و نیز اجاره بهای یک متر مربع زیربنای واحدهای مسکونی در سطح مناطق شهرداری شهر تهران و سایر نقاط شهری کشور در هر فصل و سطوح جغرافیایی و دوره‌های زمانی مختلف است. نتایج حاصل از این آمارگیری‌ها، اطلاعات مورد نیاز برای برنامه‌ریزی در زمینه مسکن را در اختیار برنامه‌ریزان و سیاستگذاران قرار می‌دهد. طی سال‌های ۱۳۸۲-۱۳۷۰ و ۱۳۸۸-۱۳۸۷ آمارگیری‌های فوق توسط مرکز آمار ایران و چند سال توسط وزارت مسکن و شهرسازی اجرا شد. از سال ۱۳۸۸ شیوه جمع‌آوری اطلاعات تغییر یافته، به گونه‌ای که اطلاعات این آمارگیری‌ها از طریق سامانه ثبتی مدیریت املاک و مستغلات کشور کسب می‌شود. نتایج حاصل از اجرای آمارگیری جمع‌آوری اطلاعات قیمت و اجاره مسکن در شهر تهران به صورت فصلی و نتایج حاصل از اجرای آمارگیری جمع‌آوری اطلاعات قیمت و اجاره مسکن در نقاط شهری کشور، هر شش ماه یکبار منتشر می‌شود.

جمع‌آوری اطلاعات پروانه‌های ساختمانی صادر شده توسط شهرداری‌های کشور

آمارگیری جمع‌آوری اطلاعات پروانه‌های ساختمانی صادر شده توسط شهرداری‌های کشور، با هدف اصلی تعیین میزان ساخت‌وساز ساختمان در نقاط شهری کشور و نیز تعیین برخی مشخصات آنها از سال ۱۳۵۸ به اجرا گذاشته شده است. نتایج حاصل از این آمارگیری، نیاز برنامه‌ریزان شهری به آمار و اطلاعات در بخش ساختمان و مسکن را با استفاده از جمع‌آوری برخی اطلاعات ثبت شده در پروانه‌های ساختمانی، تأمین می‌کند. پیش از تابستان ۱۳۹۳ اطلاعات پروانه‌های ساختمانی پس از ارسال توسط شهرداری‌ها، در معاونت آمار و اطلاعات سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان‌های کشور، داده‌آمایی و به صورت فایل به مرکز آمار ایران ارسال می‌شد. در تابستان ۱۳۹۳ سامانه جمع‌آوری اطلاعات پروانه‌های ساختمانی در مرکز آمار ایران راه‌اندازی شد که تمامی شهرداری‌های کشور با ورود به این سامانه، اطلاعات پروانه‌های ساختمانی صادر شده در هر ماه را در آن وارد می‌نمایند. دوره انتشار این اطلاعات از سال ۱۳۵۸ سالانه، از سال ۱۳۷۷ تا سال ۱۳۸۸ سالانه و شش‌ماهه و از سال ۱۳۸۹ سالانه، شش‌ماهه و فصلی بوده است.

جمع‌آوری آمار کشتار دام کشتارگاه‌های کشور

آمارگیری جمع‌آوری آمار کشتار دام کشتارگاه‌های کشور از سال ۱۳۴۷ تا کنون همه‌ساله اجرا و نتایج آن منتشر شده است. هدف از اجرای این آمارگیری جمع‌آوری و ارائه آمار و اطلاعات ضروری برای برنامه‌ریزی، سیاست‌گذاری، تحقیق، کنترل و هدایت عملیات اجرایی در زمینه فعالیت کشتار دام در کشتارگاه‌های کشور است. اطلاعات آماری به‌دست آمده به منظور محاسبه عرضه سرانه گوشت قرمز، تخمین برخی از اقلام آماری مرتبط با کشتار دام از قبیل پوست، روده و ...، تأمین نیازهای آماری حساب‌های اقتصادی و وضعیت مراتع کشور مورد استفاده قرار می‌گیرد. داده‌های این آمارگیری، ماهانه از طریق ارسال پرسشنامه به تمامی کشتارگاه‌های رسمی تحت پوشش شبکه دامپزشکی کشور جمع‌آوری می‌گردد و نتایج حاصل از آن به‌طور سالانه منتشر می‌شود. از ویژگی‌های مهم آمار کشتار دام کشتارگاه‌های کشور، استمرار و سرعت انجام مراحل جمع‌آوری و استخراج آن است که در نتیجه می‌توان اطلاعات حاصل را خیلی سریع و در فاصله‌های زمانی کوتاه برای برنامه‌ریزی مورد استفاده قرار داد.

آمارگیری از «قیمت کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای شهری»، «قیمت کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای روستایی» و «اجاره بهای واحدهای مسکونی استیجاری»

سه آمارگیری نمونه‌ای فوق به منظور محاسبه شاخص‌های قیمت کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای شهری و روستایی و نیز قیمت اجاره بهای واحدهای مسکونی استیجاری به صورت ماهانه در سطح کشور اجرا می‌شوند. نتایج حاصل در محاسبه نرخ تورم به کار رفته و به صورت ماهانه و سالانه منتشر می‌شود.

آمارگیری از قیمت تولیدکننده نهاده‌های ساختمان‌های مسکونی شهر تهران

به منظور محاسبه شاخص قیمت تولیدکننده نهاده‌های ساختمان‌های مسکونی شهر تهران، این آمارگیری از سال ۱۳۸۸ اجرا شده است. این آمارگیری از شش ماهه دوم سال ۱۳۹۱ به صورت فصلی اجرا می‌شود و از فصل زمستان ۱۳۹۲ به روش الکترونیکی^۱ انجام شده است. در سال ۱۳۹۴ نتایج شاخص آن از سال ۱۳۹۰ بر اساس سال پایه ۱۳۹۰ تاکنون تهیه و منتشر شده است.

^۱ Paperless

آمارگیری از قیمت و مقدار تولیدکننده بخش صنعت

آمارگیری از قیمت تولیدکننده بخش صنعت از سال ۱۳۷۴ به منظور تهیه شاخص قیمت مربوط به آن، به صورت ماهانه در ۳۰ استان کشور (بجز استان کهگیلویه و بویراحمد) به طور منظم به اجرا در آمده است. شاخص‌های مربوط به این آمارگیری تا شش ماهه اول سال ۱۳۹۱، به صورت ماهانه و سالانه منتشر شد. پس از آن به دلیل اجرای فصلی آمارگیری، نتایج آن نیز به صورت فصلی و سالانه منتشر می‌شود. این آمارگیری از فصل پاییز ۱۳۹۲ به روش الکترونیکی اجرا شده است. آمارگیری نمونه‌ای از «مقدار تولیدکننده بخش صنعت» به منظور تأمین نیاز حساب‌های فصلی، از سال ۱۳۸۸ همراه با آمارگیری نمونه‌ای از قیمت تولیدکننده محصولات صنعتی اجرا می‌شود.

آمارگیری از قیمت و مقدار تولیدکننده بخش معدن

در سال ۱۳۸۱ همزمان با تغییر سال پایه شاخص‌های قیمت موجود، مرکز آمار ایران اقدام به گسترش شاخص‌های قیمت تولیدکننده نمود و شاخص قیمت تولیدکننده بخش معدن را برای اولین بار محاسبه کرد. این آمارگیری در ابتدا فصلی و سپس ماهانه اجرا شد و نتایج آن تا شش ماهه اول سال ۱۳۹۱ به صورت ماهانه منتشر شد. پس از آن به دلیل سیاست‌های اتخاذ شده از سوی مرکز، اجرا به صورت فصلی بوده و شاخص‌های مرتبط به صورت فصلی و نیز سالانه منتشر می‌شوند. این آمارگیری از فصل پاییز ۱۳۹۲ به روش الکترونیکی اجرا شده است. همچنین آمارگیری نمونه‌ای از «مقدار تولیدکننده بخش معدن» به منظور تأمین نیاز حساب‌های فصلی، از سال ۱۳۸۸ همراه با آمارگیری نمونه‌ای از قیمت تولیدکننده بخش معدن اجرا می‌شود.

آمارگیری از قیمت محصولات و هزینه خدمات کشاورزی در مناطق روستایی کشور

اجرای این آمارگیری از سال ۱۳۵۳ همراه با اجرای آمارگیری نمونه‌ای از قیمت خرده‌فروشی کالاها و خدمات مورد مصرف خانوارهای روستایی کشور آغاز شد و با توجه به سوابق و تجارب حاصله از چندین سال آمارگیری، از سال ۱۳۸۵ تعداد اقلام آماری محصولات زراعی، باغی و دامی به ۱۲۰، خدمات ماشینی به ۱۱ و خدمات نیروی انسانی به ۱۳ قلم افزایش یافت به گونه‌ای که این آمارگیری با قیمت‌گیری از ۱۴۴ قلم محصول و خدمت کشاورزی به مورد اجرا گذاشته می‌شود. همچنین اجرای آمارگیری، از شش ماهه به فصلی تغییر یافت. در سال ۱۳۸۹ مرکز نسبت به اخذ اطلاعات مقادیر تولید محصولاتی که تولید شده ولی به فروش نرسیده‌اند نیز اقدام نمود. در سال ۱۳۹۱ روش جمع‌آوری از کاغذی به الکترونیکی تغییر یافت و از سال ۱۳۹۲، اطلاعات این آمارگیری در سامانه یکپارچه جمع‌آوری الکترونیکی داده‌ها (سیجاد) وجود دارد. در سال ۱۳۹۴ برای اولین بار شاخص قیمت تولیدکننده بخش کشاورزی

بر اساس نتایج این آمارگیری بر مبنای سال پایه ۱۳۹۰ محاسبه و نتایج آن برای سال‌های ۱۳۹۰ تاکنون به صورت فصلی منتشر شده است.

آمارگیری از قیمت تولیدکننده محصولات مرغداری‌های صنعتی کشور

این آمارگیری از سال ۱۳۸۸ در ۳۰ استان کشور به منظور محاسبه شاخص قیمت تولیدکننده محصولات مرغداری‌های صنعتی، به صورت فصلی اجرا شده است. آمارگیری یاد شده از سال ۱۳۹۰ به علت جدا شدن استان البرز از تهران، در سطح ۳۱ استان اجرا شده است. این آمارگیری از فصل پاییز ۱۳۹۲ به روش الکترونیکی اجرا شده است و شاخص‌های حاصل از نتایج آن به صورت فصلی و سالانه منتشر می‌شود.

آمارگیری از قیمت تولیدکننده گاوداری‌های صنعتی کشور

از سال ۱۳۸۱، همزمان با تغییر سال پایه شاخص‌های قیمت، آمارگیری فوق در ۳۰ استان کشور (۳۱ استان از سال ۱۳۹۰) به صورت فصلی اجرا شده است. این آمارگیری از فصل پاییز ۱۳۹۲ به روش الکترونیکی اجرا شده است و شاخص‌های حاصل از نتایج آن به صورت فصلی و سالانه منتشر می‌شود.

جمع‌آوری اطلاعات کالاهای وارداتی

در سال ۱۳۹۴ اطلاعات مورد نیاز برای محاسبه شاخص قیمت کالاهای وارداتی به صورت ثبتی از گمرک اخذ و شاخص قیمت کالاهای وارداتی بر مبنای سال پایه ۱۳۹۰ به صورت فصلی به تفکیک ارزش دلاری و ریالی از سال ۱۳۹۰ تا کنون محاسبه و منتشر شد.

جمع‌آوری اطلاعات کالاهای صادراتی

در سال ۱۳۹۴ اطلاعات مورد نیاز برای محاسبه شاخص قیمت کالاهای صادراتی به صورت ثبتی از گمرک اخذ و شاخص قیمت کالاهای صادراتی بر مبنای سال پایه ۱۳۹۰ به صورت فصلی به تفکیک ارزش دلاری و ریالی از سال ۱۳۹۰ تا کنون محاسبه و منتشر شد.

جمع‌آوری قیمت تولیدکننده برق کشور

شاخص قیمت تولیدکننده انرژی- برق، تغییرات قیمت برق تولیدشده توسط نیروگاه‌ها که به شرکت‌های توزیع برق فروخته شده است را نشان می‌دهد. این شاخص، مهم‌ترین ابزار بررسی عرضه برق و اندازه‌گیری روند قیمت‌ها می‌باشد و کاربردهای گوناگونی از جمله برآورد حساب‌های ملی کشور به قیمت‌های ثابت و ارزیابی برنامه‌های توسعه اقتصادی دارد. هدف از اجرای این آمارگیری، گردآوری اطلاعات آماری در بخش انرژی- برق برای تهیه شاخص قیمت تولیدکننده انرژی است و سابقه اجرایی در کشور نداشته است. از این‌رو برای اولین بار از ابتدای سال ۱۳۹۴ به صورت فصلی با سال پایه ۱۳۹۰ و با استناد به اطلاعات ثبتی موجود برای

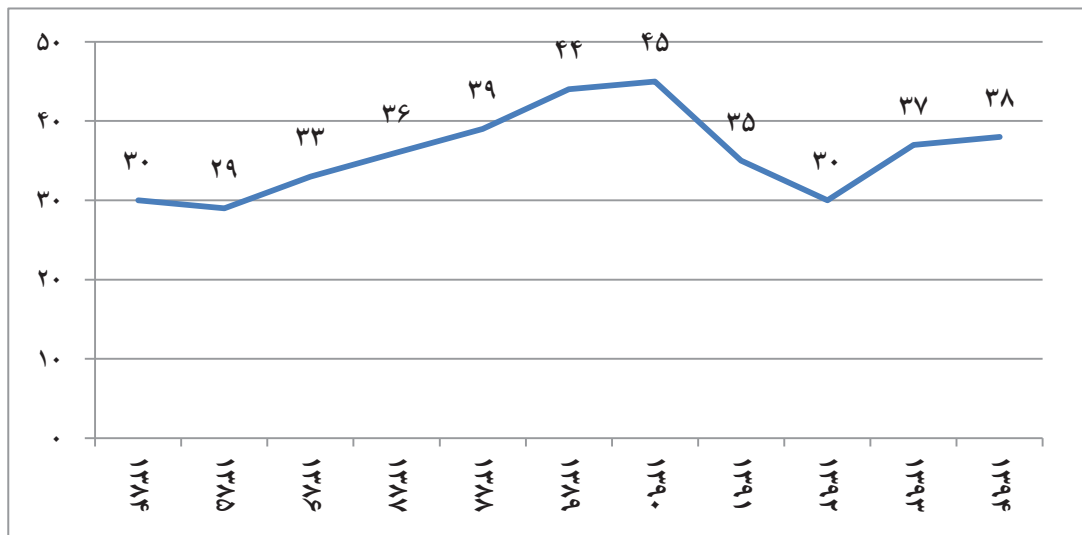
سال‌های ۱۳۹۰ به بعد محاسبه شده است. در حال حاضر شاخص قیمت تولیدکننده چهار فصل و شاخص سالانه سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۴ منتشر شده است.

جمع‌آوری اطلاعات (آمارگیری و ثبتی) بخش‌های «خدمات حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات»، «خدمات واسطه‌گری‌های مالی (بیمه)»، «خدمات املاک، مستغلات و سایر فعالیت‌های کسب و کار»، «خدمات سایر فعالیت‌های عمومی، اجتماعی و شخصی» و «خدمات نگهداری و تعمیر وسایل نقلیه موتوری غیر مسافری و لوازم شخصی و خانگی»

آمارگیری‌های فوق به منظور محاسبه شاخص قیمت تولیدکننده بخش خدمات از سال ۱۳۸۸ به صورت دوره‌های ماهانه در ۳۱ استان کشور به اجرا در آمده‌اند و سپس با در نظر گرفتن برخی ملاحظات از شهریور ماه ۱۳۹۱ اجرای این آمارگیری‌ها به دوره‌های فصلی تغییر یافت. نتایج به دست آمده از اجرای این آمارگیری‌ها به همراه اطلاعات بخش‌های «خدمات آموزش»، «خدمات بهداشت» و «خدمات هتل و رستوران» (با استفاده از نتایج آمارگیری از قیمت کالاها و خدمات شهری)، برای محاسبه شاخص قیمت تولیدکننده بخش‌های خدمات در سطح کشور بر حسب سال پایه ۱۰۰=۱۳۹۰ استفاده شده‌اند. همچنین در برخی کد فعالیت‌ها از اطلاعات ثبتی استفاده می‌شود. بر اساس نتایج این آمارگیری‌ها، «شاخص قیمت تولیدکننده بخش‌های خدمات» برای اولین بار در سال ۱۳۹۴ برای سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۴ محاسبه و منتشر شده است.

نمودار زیر، روند تغییرات تعداد کل آمارگیری‌های اجرا شده در طی ۱۰ سال گذشته توسط مرکز آمار ایران را نشان می‌دهد.

نمودار ۱_ تعداد آمارگیری‌های اجرا شده توسط مرکز آمار ایران طی سال‌های ۱۳۸۴-۱۳۹۴

❖ تهیه حساب‌های ملی، منطقه‌ای و اقماری

مرکز آمار ایران بر اساس ماده ۳ قانون مرکز آمار ایران و نیز در راستای اجرای ماده ۵۴ قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مبنی بر مرجعیت رسمی برای تهیه، اعلام و انتشار آمارهای رسمی، مسئولیت تهیه حساب‌های ملی، منطقه‌ای و جدول‌های داده-ستانده را به عهده دارد. به منظور حفظ سازگاری تعاریف، مفاهیم و روش‌های محاسباتی مورد استفاده در حساب‌های بخشی و اقماری با حساب‌های اصلی نظام حساب‌های ملی^۱ - ۲۰۰۸، اقدام به تهیه حساب‌های ملی فصلی و حساب اقماری حساب‌های ملی سلامت کرده است. حساب تولید بخش‌های اقتصاد درحوزه روستایی و آمار واردات و صادرات گمرک بر حسب طبقه‌بندی‌های بین‌المللی، در راستای همکاری‌های ملی تهیه و تدوین شده است. در ادامه به فعالیت‌های انجام شده در این زمینه اشاره می‌شود.

حساب‌های ملی سالانه تفصیلی به قیمت‌های جاری و ثابت

هدف از تهیه آمار حساب‌های ملی فراهم‌کردن شاخص‌های اقتصادی کلیدی نظیر محصول ناخالص داخلی^۲، ارزش افزوده رشته فعالیت‌های اقتصادی، رشد اقتصادی، رشد بخش‌های مختلف اقتصادی، محصول ناخالص داخلی سرانه، درآمد سرانه، مصرف نهایی خصوصی و دولتی، تشکیل سرمایه ثابت ناخالص و ... است که برای ارزیابی عملکرد اقتصادی کشور در یک دوره زمانی یک‌ساله مورد استفاده قرار می‌گیرد. مرکز آمار ایران، از سال ۱۳۷۰، سالانه و به طور رسمی، اقدام به انتشار آمارهای مزبور کرده است. نتایج قطعی و تفصیلی حساب‌های ملی سال ۱۳۹۲ به قیمت جاری و ثابت به تفکیک ارزش افزوده ۷۲ رشته فعالیت اقتصادی و اجزای تقاضای نهایی تهیه و منتشر شده است.

حساب‌های منطقه‌ای

هدف از تهیه آمار حساب‌های منطقه‌ای، اندازه‌گیری محصول ناخالص داخلی ۳۱ استان^۳ کشور و ارزش افزوده فعالیت‌های اقتصادی است. محصول ناخالص داخلی سرانه استان‌ها که از آمار حساب‌های منطقه‌ای قابل محاسبه است یکی از شاخص‌های اندازه‌گیری میزان توسعه‌یافتگی استان‌ها بوده و ابزار مهمی برای برنامه‌ریزی و سیاستگذاری‌های اقتصادی در سطح استان‌ها به‌شمار می‌رود. اولین نتایج حساب‌های منطقه‌ای ۳۰ استان کشور برای سال ۱۳۷۹ در سال ۱۳۸۲ منتشر شد و از آن به بعد حساب‌های فوق هر ساله با همکاری معاونت آمار و اطلاعات سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان‌ها تهیه و منتشر می‌شود. حساب‌های منطقه‌ای سال ۱۳۹۲ به قیمت جاری برای همه استان‌ها به تفکیک ۷۲ رشته فعالیت تهیه و منتشر شده است.

¹ The System of National Accounts (SNA)- 2008

² Gross Domestic Product (GDP)

³ Gross Regional Domestic Product (GRDP)

حساب‌های ملی فصلی

هدف از تهیه آمار حساب‌های فصلی، اندازه‌گیری محصول ناخالص داخلی، ارزش افزوده بخش‌های مختلف اقتصادی، مصرف نهایی خصوصی، مصرف نهایی دولتی، تشکیل سرمایه ثابت، رشد اقتصادی، رشد ارزش افزوده بخش‌های اقتصادی و رشد اجزای تقاضای نهایی به صورت فصلی است. تهیه آمارهای حساب‌های فصلی به منظور بررسی آثار سریع سیاستگذاری‌های دولت در رشد اقتصادی و رشد بخش‌های مختلف اقتصادی، ضرورت دارد. حساب‌های ملی فصلی که تا سال ۱۳۸۵ با استفاده از آمار سالانه حساب‌های ملی و شاخص‌های فصلی تهیه می‌شد، برای سال‌های ۱۳۸۶ تاکنون به شیوه‌ای جدید و مستقل از آمار حساب‌های ملی محاسبه گردیده است. بدین ترتیب حساب‌های ملی فصلی تا پاییز ۱۳۹۴ به قیمت‌های ثابت و جاری محاسبه و بر اساس آن نرخ رشد اقتصادی مقدماتی نیز تهیه شده است.

محاسبه شاخص مقدار بخش‌های صنعت، معدن و کشاورزی

در راستای تهیه حساب‌های ملی فصلی و بر اساس توصیه‌های بین‌المللی موجود، یکی از بهترین روش‌های تهیه ارزش افزوده به قیمت‌های ثابت، استفاده از شاخص‌های مقدار می‌باشد. نیاز به شاخصی که گویای دقیق تغییرات تولید یک رشته فعالیت باشد از یک سو و عدم دسترسی به اطلاعات تولید به صورت ثبتي از سوی دیگر، همچنین در نظر گرفتن امکانات موجود در مرکز آمار ایران منجر به این شد که از سال ۱۳۸۸، در آمارگیری‌های قیمت تولیدکننده بخش‌های صنعت و معدن و نیز آمارگیری نمونه‌ای از قیمت محصولات و هزینه خدمات کشاورزی در مناطق روستایی کشور، همزمان آمارگیری از مقدار تولید بخش‌های مذکور نیز گنجانده شود. نتایج حاصل از اطلاعات این آمارگیری‌ها، پس از انجام اصلاحات و تکمیل داده‌های مورد نیاز، مورد محاسبه قرار گرفته و نتایج آن به صورت فصلی تا پاییز ۱۳۹۴ و بر اساس سال پایه ۱۳۹۰، در محاسبه ارزش افزوده فصلی به قیمت‌های ثابت بخش‌های کشاورزی، معدن (بجز استخراج نفت خام و گاز طبیعی) و صنعت مورد استفاده قرار گرفته است.

آمار واردات و صادرات گمرک بر حسب طبقه‌بندی‌های بین‌المللی

آمار تفصیلی سالانه و فصلی واردات و صادرات که برای استفاده در تهیه حساب‌های ملی از گمرک جمهوری اسلامی ایران دریافت می‌شود، بر حسب طبقه‌بندی بین‌المللی نظام هماهنگ شده^۱ تنظیم شده است. آمار فوق برای تأمین نیازهای برخی از دستگاه‌های

¹ Harmonized Commodity Description and Coding System (HS)

اجرای از جمله گمرک جمهوری اسلامی ایران و وزارت صنعت، معدن و تجارت بر حسب طبقه‌بندی‌های استاندارد بین‌المللی تمامی رشته فعالیت‌های اقتصادی و محوری محصولات^۱ طبقه‌بندی می‌شود. این فعالیت که در گذشته به صورت سالانه برای سال‌های ۱۳۷۸، ۱۳۷۹ و ۱۳۸۰ انجام و پس از آن متوقف شده بود در سال ۱۳۸۸ مجدداً آغاز شد و به صورت فصلی برای سال‌های ۱۳۸۰ الی ۱۳۸۸ تهیه شد. این فعالیت به‌صورت مستمر در سال‌های بعد نیز ادامه یافته و در سال ۱۳۹۴ نیز آمار فوق تا پاییز سال ۱۳۹۴ و به تفکیک چهار فصل تهیه و منتشر شده است.

جدول‌های داده - ستانده سال ۱۳۹۰

جدول‌های داده - ستانده به عنوان یک ابزار فنی هم دارای محتوای غنی آماری است و هم به عنوان یک روش، کاربردهای متنوعی در زمینه انواع تحلیل‌های اقتصادی دارد. این جدول‌ها مهم‌ترین وسیله برای تهیه حساب‌های ملی است که خلاصه‌ای از سه روش تولید، تقاضای نهایی و درآمد برای محاسبه محصول ناخالص داخلی را ارائه می‌دهد. نخستین جدول‌های داده - ستانده آماری که توسط مرکز آمار ایران تهیه شد، جدول‌های سال ۱۳۶۵ با ابعاد تفصیلی ۱۷۲ در ۱۷۲ است. جدول‌های بعدی داده - ستانده برای اقتصاد ایران توسط مرکز آمار ایران در سال‌های ۱۳۷۰ و ۱۳۸۰ تهیه، تدوین و منتشر شد. با توجه به اینکه تهیه جدول‌های داده - ستانده آماری به طور سالانه و با تفصیل زیاد، نیازمند منابع آماری گسترده، مستلزم صرف هزینه و نیروی انسانی زیادی است، معمولاً تهیه این نوع جدول‌ها هر ۱۰ سال یک بار انجام می‌گیرد. مرکز آمار ایران با توجه به اهمیت و نقش جدول‌های داده - ستانده در نظام اقتصادی و تصمیم‌گیری کشور و در راستای انجام وظایف قانونی خود تهیه جدول‌های داده - ستانده سال ۱۳۹۰ را در دستور کار خود داد. مراحل مطالعاتی این فعالیت از سال ۱۳۹۱ آغاز شد و در سال‌های ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳ به عنوان پیش‌نیاز انجام محاسبات، اطلاعات مورد نیاز با اجرای ۱۰۵ طرح جامع و تفصیلی گردآوری شد. همچنین اطلاعات هزینه و درآمد حدود ۵۰۰ دستگاه دولتی، شرکت و سازمان بزرگ، در تفصیلی‌ترین حد ممکن به شیوه ثبتی جمع‌آوری و مورد بررسی قرار گرفت.

علاوه بر این در سال ۱۳۹۳، بر اساس نیاز اعلام شده توسط برنامه‌ریزان اقتصادی و تهیه‌کنندگان پیش‌نویس برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران، مرکز تهیه جدول بهنگام‌شده داده - ستانده سال ۱۳۹۰ را در دستور کار خود قرار داد. این جدول به شیوه راس تعدیل شده و با پایه قراردادن جدول داده - ستانده سال ۱۳۸۰، نتایج حساب‌های ملی سال ۱۳۹۰، نتایج برخی از آمارگیری‌های جامع و تفصیلی ویژه داده - ستانده آماری سال ۱۳۹۰، از جمله آمارگیری از کارگاه‌های صنعتی دارای ۱۰ نفر کارکن و بیش‌تر و اطلاعات دستگاه‌های اجرایی و سازمان‌های منتخب که به صورت ثبتی جمع‌آوری شده بود، محاسبه و در اختیار متقاضیان قرار گرفت. لازم به توضیح است جدول مذکور با ابعاد ۷۱ در ۷۱ رشته فعالیت و با فرض تکنولوژی بخش تهیه شده است.

نتایج آمارگیری‌های جامع اجرا شده برای تهیه جدول آماری سال ۱۳۹۰ به‌صورت اولیه، در سال ۱۳۹۴ پایان یافت. در همین سال علاوه بر استخراج نتایج آمارگیری‌های تفصیلی، روند مطالعات مورد نیاز و محاسبات برای تهیه جدول‌های عرضه و مصرف اولیه،

^۱ Central Product Classification (CPC) Ver.2

ادامه داشته است. به لحاظ فرایند طولانی محاسبات تهیه جدول‌های داده_ ستانده، پیش‌بینی می‌شود محاسبات جدول‌های عرضه، مصرف و جدول متقارن در سال ۱۳۹۵ به اتمام رسیده و در اختیار کاربران قرار گیرد.

حساب‌های ملی سلامت

حساب‌های تفصیلی بخشی و حساب‌های اقماری حساب‌هایی هستند که در نظام حساب‌های ملی ۱۹۹۳ و ۲۰۰۸، مصوب نهادهای بین‌المللی شامل بخش آمار سازمان ملل^۱، بانک جهانی^۲، صندوق بین‌المللی پول^۳، سازمان همکاری اقتصادی و توسعه^۴ در کنار حساب‌های اصلی نظام حساب‌های ملی با هدف ارائه تصویر کامل‌تری از اقتصاد و بخش مرتبط با آن پیش‌بینی شده است. حساب‌های ملی سلامت یکی از حساب‌های بخشی است که تهیه و تدوین آن، توسط سازمان بهداشت جهانی تأکید شده است تا اطلاعات تفصیلی حاصل از آن ابزار مناسبی را برای سیاستگذاران و برنامه‌ریزان بخش سلامت فراهم کند. آمار و اطلاعات مربوط به گردش مالی نظام سلامت که از حساب‌های ملی سلامت حاصل می‌شود، ابزار مهمی را در دسترس قرار می‌دهد که از طریق آن امکان نظارت بر هزینه‌های صرف شده در بخش بهداشت و درمان و نیز امکان لازم برای سنجش و ارزیابی عملکرد بخش بهداشت و درمان و مقایسه آن با کشورهای مختلف فراهم می‌شود و دقت و توانایی سیاستگذاری و تصمیم‌گیری برای این بخش افزایش می‌یابد. در کشور ما، این حساب‌ها برای اولین بار در سال ۱۳۸۰ بنا به درخواست و تأمین اعتبار سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، توسط مرکز آمار ایران و با همکاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تهیه و منتشر شد. در ادامه تهیه و انتشار حساب‌های مذکور برای سال‌های ۱۳۸۱ تا ۱۳۸۷، بنا به درخواست وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و تأمین اعتبار این وزارتخانه انجام شد. پس از آن حساب‌های ملی سلامت سال‌های ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۰ در سطح کل کشور، بنا بر درخواست آن وزارتخانه در سال ۱۳۹۳ محاسبه، نهایی شد و نتایج آن در درگاه ملی آمار قرار گرفت. همچنین در سال ۱۳۹۴، حساب‌های ملی سلامت برای سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲، محاسبه شد و در اختیار وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی قرار گرفت.

¹ United Nations Statistics Division (UNSD)

² International Bank for Reconstruction and Development (IBRD)

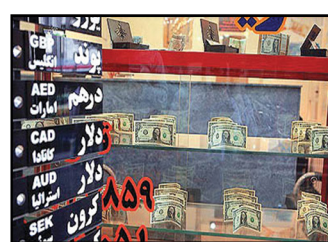
³ International Monetary Fund (IMF)

⁴ Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD)

حساب تولید بخش‌های اقتصاد در حوزه روستایی

دسترسی به حساب‌های روستایی علاوه بر این که می‌تواند در چاره‌جویی و رفع مشکلات اقتصادی و سیاسی خاص روستاها راهگشا باشد، از طریق فراهم کردن ابزارهای آماری کافی برای بررسی عملکرد اقتصاد روستایی و تحلیل امکانات و پتانسیل‌های روستایی، بستر مناسبی را برای تنظیم و تهیه هرچه دقیق‌تر و مطلوب‌تر سیاست‌گذاری‌ها و برنامه‌ریزی‌های توسعه روستایی فراهم می‌سازد. از این رو در سال‌های اخیر، مطالعات مربوط به مباحث نظری و الگوهای تهیه آمارهای مورد نیاز در دستور کار مرکز آمار ایران قرار گرفت، با این هدف که راه را برای تهیه و تدوین حساب‌های روستایی هموار سازد. امضای تفاهم‌نامه همکاری بین معاونت توسعه روستایی و مناطق محروم نهاد ریاست جمهوری و مرکز آمار ایران از جمله اقداماتی بود که در این راستا و به منظور پاسخگویی به هدف مزبور، در مرداد ماه ۱۳۹۴، صورت پذیرفت. شناسایی و آگاهی از اهمیت و کاربردهای حساب روستایی با توجه به قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، توسط معاونت توسعه روستایی و مناطق محروم نهاد ریاست جمهوری، سبب شد پیگیری‌های لازم در این زمینه صورت پذیرد و در نتیجه مرکز آمار ایران اقدام به تهیه و تدوین حساب‌های اقتصادی روستا نماید. حساب‌های مذکور در سال ۱۳۹۴ برای اولین بار تهیه شد و در اختیار آن معاونت قرار گرفت.

❖ تهیه شاخص قیمت‌ها

شاخص قیمت‌ها، علاوه بر تأمین ابزار ارزیابی سیاست‌های اقتصادی دولت و بانک مرکزی، نیازهای برنامه‌ریزان اقتصادی، سیاست‌گذاران و پژوهشگران به منظور استفاده در محاسبه نرخ تورم کشور، محاسبه حساب‌های ملی کشور به قیمت ثابت، درآمد واقعی، هزینه واقعی، قدرت خرید پول و ... را نیز برآورده می‌کند. قانون مرکز آمار ایران مصوب سال ۱۳۵۳، تهیه شاخص قیمت‌ها را بر عهده مرکز آمار ایران گذاشته است و این مرکز به منظور اجرای وظیفه قانونی خود، ۲۰ آمارگیری نمونه‌ای و ثبتي را در استان‌های کشور اجرا کرد و با استفاده از نتایج این طرح‌ها، ۱۳ عنوان شاخص در دو گروه عمده شاخص قیمت مصرف‌کننده و شاخص قیمت تولیدکننده همچنین یک عنوان متوسط قیمت را تهیه نمود. جدول زیر عناوین شاخص‌های قیمت به تفکیک سابقه تهیه شاخص و دوره انتشار آن‌ها را نشان می‌دهد.

جدول ۱- شاخص‌های تهیه شده توسط مرکز آمار ایران، سابقه و دوره انتشار

دوره انتشار	سابقه تهیه شاخص	شرح	ردیف	گروه شاخص
ماهانه	۱۳۷۴	شاخص قیمت مصرف‌کننده خانوارهای شهری	۱	شاخص قیمت مصرف‌کننده
ماهانه	۱۳۷۴	شاخص قیمت اجاره بهای واحدهای مسکونی استیجاری	۲	
ماهانه	۱۳۶۱	شاخص قیمت مصرف‌کننده خانوارهای روستایی	۳	
فصلی	۱۳۸۱	شاخص قیمت تولیدکننده گاوداری‌های صنعتی	۱	شاخص قیمت تولیدکننده
فصلی	۱۳۸۸	شاخص قیمت تولیدکننده مرغداری‌های صنعتی	۲	
فصلی	۱۳۷۵	شاخص قیمت تولیدکننده بخش صنعت	۳	
فصلی	۱۳۸۱	شاخص قیمت تولیدکننده بخش معدن	۴	
فصلی	۱۳۹۰	شاخص قیمت تولیدکننده نهاده‌های ساختمان‌های مسکونی شهر تهران	۵	
فصلی	۱۳۹۰	شاخص قیمت تولیدکننده بخش‌های خدمات	۶	
فصلی	۱۳۹۰	شاخص قیمت تولیدکننده برق کشور	۷	
فصلی	۱۳۹۰	شاخص قیمت کالاهای صادراتی (ثبتی)	۸	
فصلی	۱۳۹۰	شاخص قیمت کالاهای وارداتی (ثبتی)	۹	
فصلی	۱۳۹۰	شاخص قیمت تولیدکننده زراعت، باغداری و دام سنتی	۱۰	
فصلی	۱۳۵۳	متوسط قیمت فروش محصولات و هزینه خدمات کشاورزی	۱	متوسط قیمت

تغییر سال پایه شاخص قیمت‌ها

تحولاتی چون گسترش شهرها و تحولات صنعتی، تغییر شیوه‌های فناوری، میزان سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف اقتصادی و پیدایش کالاهای جدید در بازار و چگونگی توزیع درآمد موجب می‌گردد رفتار مصرفی خانوارها تغییر کند. به همین دلیل تجدید نظر در نحوه محاسبه شاخص‌های اقتصادی در فواصل زمانی معین ضرورت می‌یابد. سال پایه به گونه‌ای انتخاب می‌شود که کشور از نظر اقتصادی در وضعیت با ثباتی قرار گرفته باشد و نوسانات غیر عادی و شدید قیمت در آن سال روی نداده باشد تا مقایسه قیمت‌ها در سال‌های بعد از آن معنی‌دار باشد. از این‌رو سال ۱۳۹۰ به عنوان سال پایه انتخاب و فعالیت‌های مرتبط با آن از سال ۱۳۸۷ آغاز شد. در سال ۱۳۹۴ به دلیل تغییرات شرایط اقتصادی در بازه زمانی کوتاه‌مدت، مرکز آمار تصمیم گرفت سال پایه را هر پنج سال یک‌بار بروز نماید. از این‌رو تغییر سال پایه ۱۳۹۰ به ۱۳۹۵ در دستور کار مرکز قرار گرفت. اهم فعالیت‌های انجام شده در این زمینه عبارتند از:

- بهنگام‌سازی چارچوب آبدی‌های آمارگیری نمونه‌ای از «قیمت محصولات و هزینه خدمات کشاورزی در مناطق روستایی کشور» با انجام فعالیت‌های:
 - ساختن فایل چارچوب بر اساس فیلدهای درخواستی گروه فناوری اطلاعات؛
 - شناسایی آبدی‌ها بر اساس طرح نمونه‌گیری جدید و افزایش حجم نمونه و
 - ساختن فایل چارچوب تفکیک شده برای استان.
- بهنگام‌سازی چارچوب کارگاهی آمارگیری نمونه‌ای «قیمت تولیدکننده محصولات مرغداری‌های صنعتی کشور» با انجام فعالیت‌های:
 - ساختن فایل چارچوب بر اساس فیلدهای درخواستی گروه فناوری اطلاعات؛
 - شناسایی کارگاه‌ها بر اساس طرح نمونه‌گیری جدید و افزایش حجم نمونه و
 - ساختن فایل چارچوب تفکیک شده برای استان.
- بهنگام‌سازی چارچوب کارگاهی آمارگیری نمونه‌ای «قیمت تولیدکننده گاوداری‌های صنعتی» با انجام فعالیت‌های:
 - ساختن فایل چارچوب بر اساس فیلدهای درخواستی گروه فناوری اطلاعات؛
 - شناسایی کارگاه‌ها بر اساس طرح نمونه‌گیری جدید و افزایش حجم نمونه و
 - ساختن فایل چارچوب تفکیک شده برای استان.
- بهنگام‌سازی چارچوب کارگاهی آمارگیری نمونه‌ای «قیمت تولیدکننده بخش صنعت» با انجام فعالیت‌های:
 - ساختن فایل چارچوب بر اساس فیلدهای درخواستی گروه فناوری اطلاعات؛
 - شناسایی کارگاه‌ها بر اساس طرح نمونه‌گیری جدید و افزایش حجم نمونه و

- ساختن فایل چارچوب تفکیک شده برای استان.

• بهنگام‌سازی چارچوب کارگاهی آمارگیری نمونه‌ای «قیمت تولیدکننده بخش معدن» با انجام فعالیت‌های:

- ساختن فایل چارچوب براساس فیله‌های درخواستی گروه فناوری اطلاعات؛

- شناسایی کارگاه‌ها بر اساس طرح نمونه‌گیری جدید و افزایش حجم نمونه و

- ساختن فایل چارچوب تفکیک شده برای استان.

• بهنگام‌سازی چارچوب ارقام آمارگیری نمونه‌ای از «قیمت تولیدکننده بخش صنعت» با انجام فعالیت‌های:

- نهایی شدن فایل ارزش تولید ارقام صنعتی بر مبنای نسخه جدید طبقه‌بندی استاندارد بین‌المللی تمامی رشته

فعالیت‌های اقتصادی (ISIC,4)؛

- محاسبه وزن‌های اولیه جهت انتخاب ارقام و

- انتخاب و تهیه سبد ارقام صنعتی بر اساس معیارها و پارامترهای مطرح و همچنین تصمیمات کارشناسی و کالاشناسی

ارقام در حین فرایند انتخاب قلم.

• بهنگام‌سازی چارچوب ارقام آمارگیری نمونه‌ای از «قیمت تولیدکننده بخش معدن» با انجام فعالیت‌های:

- نهایی شدن فایل ارزش تولید ارقام معدنی بر مبنای نسخه جدید طبقه‌بندی استاندارد بین‌المللی تمامی رشته فعالیت‌های

اقتصادی (ISIC,4)؛

- محاسبه وزن‌های اولیه جهت انتخاب ارقام و

- انتخاب و تهیه سبد ارقام صنعتی بر اساس معیارها و پارامترهای مطرح و همچنین تصمیمات کارشناسی و کالاشناسی

ارقام در حین فرایند انتخاب قلم.

❖ سایر فعالیت‌های مربوط به تولید آمار

طرح فهرست‌برداری نمونه پایه آمارگیری‌های خانواری، طراحی نظام جامع ثبت‌های آماری ایران، طرح اختصاص شناسه ملی کسب و

کار، برگزاری سمینارهای آموزشی و توجیهی آمارگیری‌ها، برآورد جمعیت و خانوار، بهنگام‌سازی چارچوب‌های آماری، تولید آمارهای

مربوط به شاخص‌های موضوع ماده ۶۸ قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۴-۱۳۹۰)، بهنگام‌رسانی فایل

جغرافیایی و ارتقا و پشتیبانی نرم‌افزارها برای استفاده در سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۵ از جمله فعالیت‌هایی هستند که

این مرکز در راستای تولید آمار انجام داده است. در ذیل به اختصار درباره این فعالیت‌ها توضیحاتی ارائه می‌شود.

طرح فهرست‌برداری نمونه پایه آمارگیری‌های خانواری

نمونه پایه، نمونه‌ای معرف و در مقیاس بزرگ است که پس از اتمام هر سرشماری عمومی نفوس و مسکن، بر مبنای اطلاعات حاصل

از آن ساخته می‌شود و در فاصله بین دو سرشماری به منظور انتخاب واحدهای نمونه در آمارگیری‌های خانواری مستمر مورد استفاده

قرار می‌گیرد. استفاده از نمونه پایه می‌تواند منجر به «صرفه‌جویی در زمان و هزینه‌های مربوط به آماده‌سازی و بهنگام‌سازی چارچوب

و نقشه»، «تسهیل در سازمان‌دهی نیروها و اجرای آمارگیری‌ها» و «افزایش انسجام و هماهنگی بین آمارگیری‌ها» شود. در ایران از نمونه پایه برای انتخاب واحدهای نمونه در طرح‌های آمارگیری نیروی کار و آمارگیری از هزینه و درآمد خانوار استفاده می‌شود. هر ساله به منظور کاهش عدم تکمیل پرسشنامه‌های این دو طرح، بخشی از چارچوب ثانویه که شامل فهرست خانوارها است، از طریق فهرست‌برداری در مناطق شهری، بهنگام می‌شود.

در سال جاری به منظور صرفه‌جویی در هزینه‌های اجرایی، فهرست‌برداری نمونه پایه همزمان با اجرای زمستان آمارگیری نمونه‌ای نیروی کار انجام شد.

طراحی نظام جامع ثبت‌های آماری ایران^۱

کلیات طرح نظام جامع ثبت‌های آماری ایران در تاریخ ۱۳۹۳/۴/۲۳ در شورای عالی آمار به تصویب رسید. احکام مصوب این طرح به شرح موارد زیر می‌باشند:

- مقرر شد مرکز آمار ایران طرح تفصیلی شامل برنامه عملیاتی، بودجه مورد نیاز و دستورالعمل تبادل داده با سطح دسترسی معین را با همکاری دستگاه‌های اجرایی ظرف مدت سه ماه تهیه و برای اجرا ابلاغ نماید؛
- دستگاه‌های اجرایی موظفند داده‌ها و فراداده‌ها و اطلاعات مورد نیاز نظام جامع ثبت‌های آماری ایران را در بازه‌های زمانی موردنظر تعیین شده در طرح تفصیلی، در اختیار مرکز آمار ایران قرار دهند؛
- دستگاه‌های اجرایی موظف‌اند بهبود کیفیت یا ایجاد ثبت‌های اداری مورد نیاز نظام جامع ثبت‌های آماری ایران را در اولویت کاری خود قرار دهند. همچنین، مسئولیت ارزیابی کیفیت این ثبت‌های اداری بر عهده مرکز آمار ایران است؛
- مرکز آمار ایران موظف است شناسه‌های یکتای موردنیاز برای پیوند ثبت‌های نظام جامع ثبت‌های آماری ایران با یکدیگر را تعیین نماید؛
- تمامی دستگاه‌های اجرایی مکلفند در سیستم‌های خود که مرتبط با نظام جامع ثبت‌های آماری ایران است، شماره ملی فرد (حقیقی، حقوقی)، کدپستی و سایر شناسه‌های یکتا را به عنوان اطلاعات (فیلدهای) اجباری تعریف کنند؛
- مرکز آمار ایران مکلف است گزارش دوره‌ای پیشرفت طرح نظام جامع ثبت‌های آماری ایران را هر شش ماه به شورای عالی آمار و هر سال به هیئت دولت ارائه نماید و
- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مکلف است هر ساله ردیف بودجه و اعتبار معینی را در بودجه سالانه مرکز آمار ایران و دستگاه‌های اجرایی مرتبط با نظام جامع ثبت‌های آماری ایران با عنوان «پیاده‌سازی نظام جامع ثبت‌های آماری ایران» در نظر بگیرد. تخصیص این اعتبار به دستگاه‌های اجرایی، پس از تأیید مرکز آمار ایران و توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور انجام می‌گیرد.

¹ IRANSTARS

پس از تصویب کلیات این طرح و احکام مرتبط با آن، فازهای اجرایی طرح در مرکز آمار ایران به شرح زیر تهیه و ابلاغ شد:

- فاز اول: مطالعه، برنامه‌ریزی و زمینه‌سازی؛
- فاز دوم: جمع‌آوری ثبت‌های اداری مورد نیاز؛
- فاز سوم: ایجاد نظام جامع ثبت‌های آماری ایران و
- فاز چهارم: تولید و انتشار آمارهای ثبتی مبنا و بروزرسانی سیستم.

به منظور اجرای فازهای فوق و تشکیل منظم جلساتی برای ایجاد هماهنگی، راهبری و ارائه راهکارهای فنی به دفاتر و دستگاه‌های مرتبط با طرح، کارگروه کلان نظام جامع ثبت‌های آماری ایران در سطح مرکز آمار ایران با مشارکت معاونت‌ها و دفاتر مرکز تشکیل شد.

برای اجرای طرح، کمیته‌های زیر متناظر با چهار ثبت پایه با مشارکت دستگاه‌های اجرایی مرتبط تشکیل شد.

- **کمیته ثبت جمعیت:** محوریت این کمیته بر عهده دفتر جمعیت نیروی کار و سرشماری است.
- **کمیته ثبت فعالیت:** محوریت این کمیته بر عهده دفتر جمعیت نیروی کار و سرشماری است.
- **کمیته ثبت کسب و کار:** محوریت این کمیته بر عهده دفتر فرهنگی، بازرگانی و خدمات است.
- **کمیته ثبت املاک و مستغلات:** محوریت این کمیته بر عهده دفتر صنعت، معدن و زیربنایی است.

اهم فعالیت‌های انجام شده

- نهایی کردن برنامه عملیاتی و شرح خدمات نظام جامع ثبت‌های آماری ایران؛
- تهیه فهرست ۱۱۳ سیستم اطلاعاتی مستقر در دستگاه‌های اجرایی؛
- تعیین ۵۴ سیستم با اولویت اول و ۳۸ سیستم در اولویت دوم برای سال ۱۳۹۴؛
- تعیین اقلام اطلاعاتی مورد نیاز از ۳۹ سیستم اطلاعاتی؛
- دریافت نمونه فایل از ۱۴ دستگاه اجرایی در سال ۱۳۹۴ حدود ۵۰ میلیون رکورد؛
- تهیه چک‌لیست ملاک‌های ارزیابی کیفیت اقلام آماری سیستم‌های اطلاعاتی از دیدگاه فرایند؛
- بررسی ملاک‌های ارزیابی کیفیت اطلاعات دریافت شده از دستگاه‌های اجرایی از دیدگاه محصول؛
- بازدید از ۳۹ سیستم اطلاعاتی؛
- تهیه فایل متناظر سرشماری حدود ۸۰ میلیون رکورد و
- امضای تفاهم‌نامه همکاری با دستگاه‌های اجرایی:
 - شرکت پست جمهوری اسلامی ایران؛
 - معاونت توسعه روستایی و مناطق محروم کشور؛
 - شهرداری‌های کلانشهرها؛

- سازمان نهضت سوادآموزی؛
- ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز؛
- اتاق اصناف ایران؛
- سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری و
- نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران (در دست اقدام).

سایر فعالیتهای مدنظر برای این طرح به شرح زیر می‌باشند:

- تهیه فایل پشتیبان سرشماری عمومی نفوس و مسکن؛
- یکسان‌سازی داده‌های منابع مختلف؛
- تهیه و بروزرسانی جدول‌های سالنامه آماری کشور؛
- تهیه چارچوب کارگاه‌های کشور؛
- طرح شناسه یکتای کسب و کار؛
- اتصال کدهای پستی به نقشه‌های بلوک شهری و
- تهیه فایل آدرس پشتیبان سرشماری.

طرح اختصاص شناسه ملی کسب و کار

به موجب «تبصره ۲ ماده ۶ برنامه پنج‌ساله آمار کشور (۱۳۹۴-۱۳۹۰)»، «ماده ۶ قانون بهبود مستمر فضای کسب و کار» و «بند (ب) ماده ۵۴ قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران»، مرکز آمار ایران مکلف است با همکاری دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط، ضمن تهیه طرح عملیاتی برای اختصاص شناسه ملی کسب و کار، پایگاه پویای اطلاعات آماری مربوط را نیز تشکیل دهد. از این رو «طرح اختصاص شناسه ملی کسب و کار» از سال ۱۳۸۹ در دستور کار مرکز آمار ایران قرار گرفته است ولی به دلیل آماده نبودن زیرساخت‌های لازم، وجود برخی نقاط ضعف در فرایندهای اداری و کامل نبودن پایگاه‌های اطلاعاتی مرتبط با کسب و کار، با فراز و نشیب‌های زیادی مواجه شده است. در سال ۱۳۹۴، «طرح اختصاص شناسه ملی کسب و کار» پس از تدوین توسط مرکز آمار ایران، در پنجاه و سومین جلسه شورای عالی آمار در حضور جناب آقای دکتر نوبخت ارائه شد و به تصویب رسید. با توجه به این که اجرای این طرح علاوه بر ابعاد آماری دارای ابعاد حقوقی و اداری نیز هست، مقرر شد محمل‌های قانونی مورد نیاز طرح به منظور تصویب در قالب یک مصوبه به هیئت محترم دولت پیشنهاد شود. مرکز آمار ایران، تدوین پیش‌نویس «آیین‌نامه اجرایی طرح اختصاص شناسه ملی کسب و کار» با همکاری دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط را نیز در دستور کار قرار داده است.

به منظور آموزش کارشناسان جهت اجرای آمارگیری‌های نمونه‌ای مرکز، تعداد ۲۱ سمینار آموزشی و توجیهی آمارگیری‌های نمونه‌ای برای همکاران مرکز و کارشناسان معاونت آمار و اطلاعات سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان‌های کشور برگزار شد. عناوین سمینارهای مذکور عبارتند از:

- سمینار آموزشی آمارگیری هزینه و درآمد خانوارهای شهری و روستایی؛
- سمینار آموزشی آمارگیری از نیروی کار؛
- سمینار آموزشی مرحله اول آمارگیری از فعالیت‌های باغداری؛
- سمینار آموزشی حساب‌های منطقه‌ای؛
- سمینار آموزشی آمارگیری از معادن در حال بهره‌برداری؛
- سمینار آموزشی آمارگیری از کارگاه‌های صنعتی دارای ۱۰ نفر کارکن و بیش‌تر؛
- سمینار یک‌روزه داده کاوی و فرصت‌های فناورانه؛
- سمینار آموزشی مجازی آمارگیری از قیمت تولیدکننده بخش صنعت؛
- سمینار آموزشی مجازی آمارگیری از قیمت تولیدکننده بخش خدمات؛
- سمینار آموزشی مجازی آمارگیری از قیمت تولیدکننده گاوداری‌های صنعتی کشور؛
- سمینار آموزشی مجازی آمارگیری از قیمت محصولات و هزینه خدمات کشاورزی در مناطق روستایی کشور؛
- سمینار آموزشی مجازی آمارگیری از قیمت تولیدکننده محصولات مرغداری‌های صنعتی کشور؛
- سمینار آموزشی مجازی آمارگیری از قیمت تولیدکننده بخش معدن؛
- سمینار آموزشی آمارگیری از کارگاه‌های خدمات پشتیبانی حمل و نقل و بنگاه‌های معاملات ملکی؛
- سمینار آموزشی آمارگیری از مرغداری‌های پرورش مرغ گوشتی و تخمگذار؛
- سمینار آموزشی آمارگیری از فرهنگ آماری پاسخگویان؛
- سمینار آموزشی آمارگیری از فعالیت‌های فرهنگی خانوار؛
- سمینار آموزشی آمارگیری از کارگاه‌های جامع بازرگانی و خدمات؛
- سمینار آموزشی آمارگیری استفاده خانوارها و افراد از فناوری اطلاعات و ارتباطات؛
- سمینار آموزشی آمارگیری از قیمت کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای شهری و اجاره بها و

- سمینار آموزشی مجازی آمارگیری از قیمت کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای روستایی. همچنین دوره‌های زیر در خصوص آموزش آزمایش سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۴ برگزار شد:
- حوزه‌بندی آزمایش سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۵؛
- آموزش حضوری ویژه ناظران و همکاران مرکز آمار ایران؛
- آموزش حضوری کاربرد و اصلاح نقشه در تبلت و سامانه تحت وب سیجاد ویژه کارشناسان نقشه؛
- آموزش غیرحضوری ویژه کارشناسان فناوری و اطلاعات؛
- آموزش غیرحضوری ویژه ناظران و همکاران مرکز آمار ایران؛
- آموزش غیرحضوری تبلیغات؛
- آموزش آماده‌سازی و حوزه‌بندی نقشه‌های آماری ویژه مسئولان نقشه و
- آموزش استفاده و اصلاح نقشه در تبلت و سامانه تحت وب نرم‌افزار سیجاد ویژه مسئولان نقشه.

برآورد جمعیت و خانوار

پیش‌بینی و برآورد جمعیت و خانوار، در کنار سرشماری‌ها، آمارگیری‌های نمونه‌ای و آمارهای ثبتی، شیوه‌ای دیگر از تولید اطلاعات است که در سال‌های بین سرشماری‌ها، تولید و در اختیار کاربران قرار می‌گیرد. تولید این گونه اطلاعات در فواصل زمانی بین سرشماری‌ها به منظور هرگونه برنامه‌ریزی اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی در سطوح خرد و کلان اهمیت می‌یابد. اهم فعالیت‌های صورت گرفته در این خصوص به شرح زیر می‌باشد:

پیش‌بینی و برآورد جمعیت در سطوح مختلف

- برآورد و پیش‌بینی جمعیت کشور به تفکیک شهرستان و مناطق شهری و روستایی در سال‌های ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴ (قابل مشاهده در سایت پژوهشکده آمار)؛
- برآورد جمعیت واجد شرایط رأی در انتخابات مجلس دهم (کل کشور، استان و شهرستان به تفکیک مناطق شهری و روستایی) و
- برآورد جمعیت و خانوار در محدوده شهرستان به تفکیک مناطق شهری و روستایی برای فعالیت‌های مرتبط با محدوده آزمایش سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۴.

راهبری شورای برنامه‌ریزی جمعیت (برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران)

- تشکیل کمیته تخصصی جمعیت با افراد صاحب‌نظر و برگزاری جلسات متعدد با صاحب‌نظران، پیش‌بینی جمعیت برای برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و تهیه گزارش فصل جمعیت برنامه ششم.

• محاسبه شاخص‌های متعدد جمعیت و سلامت با توجه به سیاست‌های ابلاغی جمعیت از سوی مقام معظم رهبری و تهیه و انتشار اولین نشریه رصد سیاست‌های جمعیتی از نگاه آمار برای سال ۱۳۹۳، مشارکت در سه نشست تخصصی در حوزه سیاست‌های جمعیتی.

بهنگام‌سازی چارچوب‌های آماری

ارائه آمارهای باکیفیت، بهنگام‌سازی چارچوب‌های مورد نیاز نمونه‌گیری کارگاهی را به یکی از مهم‌ترین پیش‌نیازهای اجرای طرح‌های آمارگیری در کشور تبدیل کرده است. تغییرات زیاد در جامعه کارگاه‌ها موجب شده که کشورها برنامه‌ای برای بهنگام‌سازی چارچوب داشته باشند. از این رو هر سال فعالیت مذکور با استفاده از آمارهای ثبتي در دستور کار مرکز آمار ایران قرار می‌گیرد. در همین راستا در سال ۱۳۹۴ نیز اقدامات ذیل انجام شده است:

- تهیه چارچوب مشترک از تلفیق سه چارچوب از سازمان امور مالیاتی کشور، اتاق اصناف ایران و شرکت پست جمهوری اسلامی ایران؛
- تطبیق چارچوب کارگاه‌های صنعتی دارای ۱۰ نفر کارکن و بیش‌تر ۱۳۹۴ مرکز آمار ایران با چارچوب وزارت صنعت، معدن و تجارت توسط استان‌ها و همچنین استفاده از لیست شرکت‌های پذیرفته شده در سازمان بورس اوراق بهادار؛
- بهنگام‌سازی چارچوب معادن در حال بهره‌برداری با استفاده از ظرفیت و اطلاعات موجود در فرمانداری‌های کشور و ادارات کل صنعت، معدن و تجارت استان‌ها؛
- بهنگام‌سازی چارچوب آمارگیری از کارگاه‌های خدمات انبارداری با استفاده از چارچوب سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان؛
- بهنگام‌سازی چارچوب آمارگیری از مؤسسات ترخیص کالا با استفاده از چارچوب گمرک جمهوری اسلامی ایران؛
- بهنگام‌سازی چارچوب آمارگیری از پارکینگ‌های عمومی با استفاده از فهرست سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور؛
- بهنگام‌سازی چارچوب آمارگیری از بنگاه‌های معاملات ملکی با استفاده از فهرست بنگاه‌های معاملات ملکی اتحادیه کشوری صنف مشاوران املاک و شرکت خدمات انفورماتیک راهبر و
- مکاتبه با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان‌ها برای دریافت چارچوب جدید آمارگیری‌های خدمات انبارداری، ترخیص کالا، پارکینگ‌های عمومی، باسکول‌های عمومی و معاملات ملکی از طریق اتحادیه اصناف استانی.

تولید آمارهای مربوط به شاخص‌های موضوع ماده ۶۸ قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۴-۱۳۹۰)

به موجب ماده ۶۸ قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مبنی بر تهیه آمار و اطلاعات مورد نیاز برای محاسبه شاخص‌های حوزه‌های تخصصی مختلف، «مرکز آمار ایران مکلف است پس از دریافت شناسنامه شاخص‌ها، نسبت به عملیاتی کردن برنامه اجرایی مربوطه، شامل آمارگیری‌ها، پایگاه اطلاعات آماری کشور، سامانه‌های اطلاعاتی و زمان‌بندی اقدام کند و اعتبارات مورد نیاز را حداکثر ظرف شش ماه تهیه و به تصویب شورای عالی آمار برساند. دستگاه‌های اجرایی متولی حوزه‌های تخصصی فوق مکلفند شناسنامه‌های مربوط را حداکثر ظرف شش ماه پس از ابلاغ برنامه، به مرکز آمار ایران ارائه نمایند. همچنین یک نفر از اعضای کمیسیون برنامه و

بودجه و محاسبات و یک نفر از اعضای کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی به عنوان ناظر در جلسات شورای عالی آمار شرکت می‌کنند». به منظور اجرای این ماده از قانون مذکور، مرکز آمار ایران در مرحله اول و در تعامل با دستگاه‌های اجرایی مرتبط با شناسایی شاخص‌های حوزه‌های تخصصی، فرم شناسنامه شاخص‌ها را با استفاده از نظرهای دستگاه‌های اجرایی تکمیل کرد. در مرحله دوم، شناسنامه تهیه شده با الگوی واحد به کلیه دستگاه‌های اجرایی همراه با دستورالعمل تکمیل آنها ارسال شد. در این ارتباط پس از پیگیری حوزه‌های تعیین شده، ۷۵۲ شاخص همراه با فرم شناسنامه آنها نهایی و در سال ۱۳۹۳ به تصویب شورای عالی آمار رسید که بر این اساس پیگیری دریافت اطلاعات شاخص‌های مصوب، از دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط برای دوره زمانی ۱۳۸۹-۱۳۹۳ صورت گرفت که نتایج آن در قالب یک گزارش ارائه شده است. همچنین شاخص‌های اهداف توسعه هزاره^۱ و شاخص‌های کنفرانس جمعیت و توسعه^۲ توسط مرکز آمار ایران تولید می‌شود.

بهنگام‌رسانی فایل جغرافیایی

تهیه فایل جغرافیایی در تهیه آدرس‌های آماری و در نهایت انتشار نتایج سرشماری‌ها بر پایه آدرس‌های آماری حائز اهمیت است. به منظور تهیه چارچوب اجرای آزمایش سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۴ اقدامات به شرح ذیل انجام شده است:

تهیه فایل جغرافیایی ۱۳۹۳

این فعالیت از نیمه بهمن ماه ۱۳۹۳ آغاز و در پایان اردیبهشت ماه سال ۱۳۹۴ اتمام یافته و شامل فرایندهای دریافت و نظارت بر اعمال نتایج بهنگام‌رسانی نقشه‌های آماری، دریافت و بررسی اعمال مصوبات هیئت دولت، هماهنگی با دفاتر تقسیمات استانداری‌ها جهت اعمال مصوبات، ترسیم سطوح تقسیماتی و بررسی محدوده شهرها به کمک استعلام از وزارت راه و شهرسازی، دفتر تقسیمات وزارت کشور، معاونت فنی استانداری‌ها و شهرداری‌ها می‌باشد. نتیجه این فعالیت به صورت فایل جغرافیایی ۱۳۹۳ به همراه فهرست تغییرات و خلاصه گزارش آن تهیه شده است. برای انجام این فعالیت بیش از ۴۰۰ مورد تماس تلفنی، بررسی مصوبات سطوح تقسیماتی، محدوده شهرها (مصوبات هیئت محترم دولت)، تهیه دیتای ۳۱ استان به همراه یکپارچه‌سازی به منظور ساخت فایل کشوری و پس از آن بررسی و رفع اشکالات آن توسط نرم افزار کنترل فایل جغرافیایی، صورت گرفته است.

تطبيق محدوده جغرافیایی آزمایش ۱۳۹۴

این بررسی بر اساس تطبيق فایل جغرافیایی ۱۳۹۳ و نقشه‌های حوزه‌بندی ارسالی استان‌ها انجام گرفت. به همین منظور در ابتدا با برقراری لینک‌های مورد نیاز موارد اختلاف مشخص و سپس دلایل اعمال این اختلافات در نقشه‌ها، از گروه نقشه استان درخواست شد و مقرر گردید نقشه‌ها با فایل جغرافیایی مطابقت یافته و تغییرات در حین اجرا اعلام شود و پس از تأیید مرکز، در فایل

¹ Millennium Development Goals (MDGs)

²² International Conference on Population and Development (ICPD)

جغرافیایی پس از اجرا گنجانده شود که مهم‌ترین آنها، ایجاد آبادی در استان ایلام بود و به همین دلیل کد آبادی‌های اعلام شده توسط استان ارائه شد. این فعالیت همزمان با حوزه‌بندی محدوده‌های آزمایش انجام گرفت.

تهیه فایل جغرافیایی قبل از اجرا

پس از تطبیق نقشه‌های حوزه‌بندی ارسالی استان با فایل جغرافیایی و تماس با برخی از استان‌ها به دلیل وجود مغایرت، تصمیم گرفته شد نقشه‌های مورد نیاز اصلاح گردیده و با فایل جغرافیایی ۱۳۹۳ مطابقت کامل یابند. پس از رفع مغایرت‌ها از فایل نقشه‌ها، به کمک نرم‌افزار ArcGIS ساختار فایل جغرافیایی سرشماری به روی فایل dbf آنها اعمال گردیده و فایلی با فرمت access برای ۳۱ استان تهیه گردید که پس از یکپارچه‌سازی، کنترل و رفع اشکالات، تأیید شد. لازم به ذکر است بنا به دلایلی نقشه‌های چند استان از جمله تهران، بوشهر و ... تغییر نمود که موجب تهیه مجدد فایل جغرافیایی قبل از اجرا برای این استان‌ها شد. این فعالیت همزمان با فعالیت حوزه‌بندی انجام گرفت و ۱۰ تا ۱۵ روز پس از اتمام حوزه‌بندی خاتمه یافت.

تهیه فهرست تغییرات ۱۳۹۳

این فهرست پس از اتمام بهنگام‌سازی فایل جغرافیایی ۱۳۹۳ تهیه می‌شود. ابتدا به کمک نرم‌افزار مدیریت بهنگام‌سازی فایل جغرافیایی، از تمامی دیتاهای ارسالی استان‌ها فایل گزارش تغییرات استخراج شده و پس از بررسی نوع و میزان تغییرات، با توجه به کاربرد این فهرست در بازسازی آدرس‌ها، تنها آن نوع تغییری که در حجم اطلاعات و نتایج سرشماری‌ها تأثیر می‌گذارد حفظ شده و مابقی تغییرات از فهرست حذف می‌شوند. این فعالیت همزمان با فعالیت بهنگام‌رسانی فایل جغرافیایی ۱۳۹۳ انجام گرفت.

بازسازی آدرس ۱۳۸۵ به ۱۳۹۰ و ۱۳۹۰ به ۱۳۹۳

اجرای این بازسازی به کمک فهرست تغییرات بازه‌های زمانی مختلف میسر شد. ابتدا تغییرات در فاصله سرشماری‌های عمومی نفوس و مسکن ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ اعمال گردید و پس از آن تغییرات در فاصله سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۳ انجام شد. در این بین چندین بار فهرست تغییرات بررسی و آخرین وضعیت نقاط اعلام گردید. در این مورد در صورتی که نیاز به همکاری گروه نقشه استان بود، تماس‌های لازم برقرار می‌شد. این فعالیت که بخشی از آن در سال ۱۳۹۱ انجام گرفته بود و نیمه کاره رها شده بود، مجدداً انجام گرفت و در نهایت حدود پنج ماه زمان برای بازسازی آدرس‌ها صرف شد. این فعالیت همزمان با تهیه فایل جغرافیایی ۱۳۹۳ آغاز شد و تا زمان حوزه‌بندی ادامه یافت.

تهیه فایل جغرافیایی ۱۳۹۴

این فعالیت که بخش تهیه دستورالعمل و نیمی از بخش نظارتی آن در سال ۱۳۹۵ انجام می‌گردد با هدف بهنگام‌سازی فایل جغرافیایی و تهیه فایل جغرافیایی ۱۳۹۴ می‌باشد. از آنجا که این فایل به دلیل نزدیکی به زمان سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۵ آخرین فایل جغرافیایی بهنگام شده می‌باشد از آن به عنوان فایل چارچوب نام برده شده و حائز اهمیت است. برای کاستن از حجم کاری استان‌ها در این خصوص، این فعالیت از مردادماه سال ۱۳۹۴ به طور همزمان با بهنگام‌سازی نقشه‌های آماری در جریان قرار داشت تا از فشار کاری در سال اجرای سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۵ کاسته شود.

«راهنمای آماده‌سازی و حوزه‌بندی نقشه‌های آماری» برای اتصال داده‌های آماری و حوزه‌بندی ویژه مسئولان نقشه استان‌ها، «فصل دوم راهنمای مأمور_اصلاح و استفاده از نقشه» برای آموزش و راهنمایی مأموران سرشماری برای استفاده از نقشه و اصلاح آن و «راهنمای تحت وب کارشناسان نقشه» برای استفاده و آشنایی کارشناسان نقشه سرشماری از سامانه تحت وب سیجاد تهیه شده است.

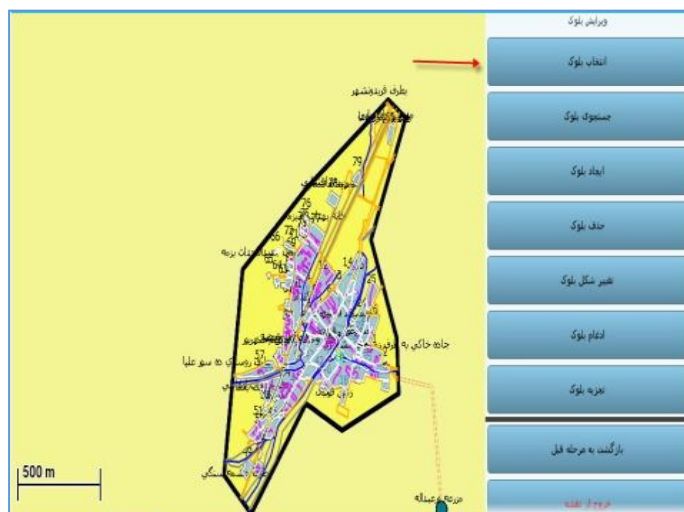
ارتقا و پشتیبانی نرم‌افزارهای مورد استفاده در سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۵

تغییر روش جمع‌آوری داده‌ها در سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۵، از کاغذی به تابلت، ارتقا و پشتیبانی نرم‌افزارهای مورد استفاده را ضروری ساخته است. از این‌رو فعالیت‌هایی به شرح ذیل در این زمینه انجام شد.

ماژول نقشه نرم‌افزار سیجاد

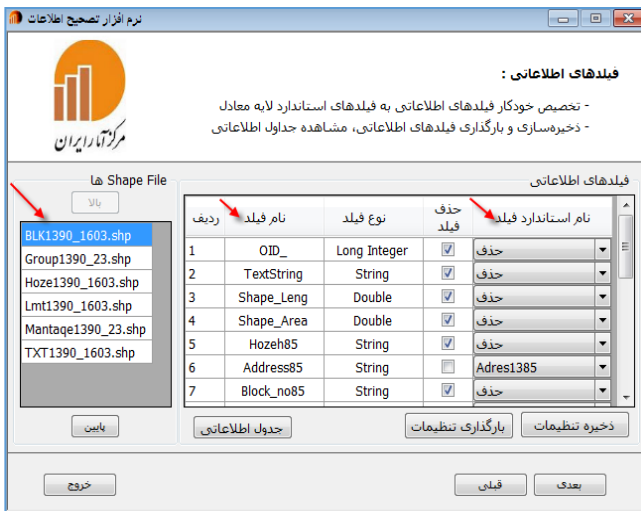
به منظور انطباق زیرساخت مکانی با اطلاعات جمع‌آوری شده و کنترل پوشش جغرافیایی، ماژول نقشه نرم‌افزار سیجاد طراحی و پیاده‌سازی شد. تهیه این ماژول دارای مزایایی به شرح ذیل است:

- قابلیت اعمال تغییرات به وجود آمده در نقشه‌ها در سطح بلوک و آبادی؛
- تطابق چارچوب اجرا و نقشه حوزه کاری مأموران سرشماری عمومی نفوس و مسکن و بهنگام‌سازی فایل جغرافیایی؛
- دستیابی به نقشه‌های استفاده شده در زمان اجرای سرشماری عمومی نفوس و مسکن ظرف مدت کوتاهی پس از اجرای سرشماری؛
- دستیابی به کروکی تغییرات نقشه به صورت رقومی پس از اجرای سرشماری عمومی نفوس و مسکن و
- وجود ارتباط دو طرفه نقشه به فرم و برعکس در حد بلوک و آبادی.

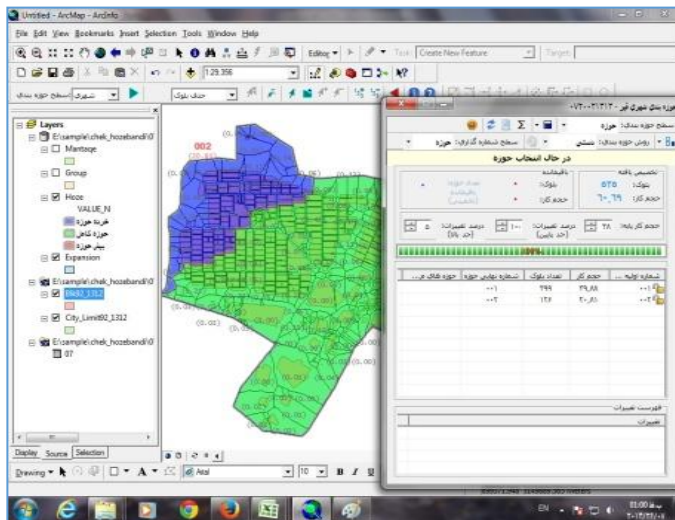
از آنجایی که نقشه های آماری در سطح شهر و شهرستان به صورت یکپارچه (seamless) تهیه می شوند لازم است پس از انجام عملیات حوزه بندی، نقشه هر مأمور به صورت مجزا بر روی تیلت بارگذاری شود برای این منظور نرم افزاری تهیه شده است که نقشه ها را در سطح حوزه برش داده و آماده انتقال بر روی تیلت می نماید. با استفاده از این نرم افزار پس از اجرای سرشماری نیز می توان نقشه حوزه ها را با هم ترکیب نمود و نقشه های یکپارچه بعد از سرشماری عمومی نفوس و مسکن را به دست آورد.

نرم افزار حوزه بندی

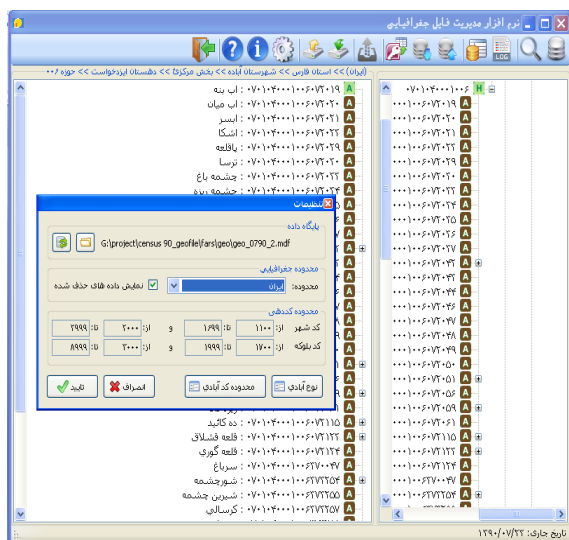
یکی از مراحل مهم قبل از شروع سرشماری عمومی نفوس و مسکن حوزه بندی می باشد. حوزه بندی به منظور تعیین محدوده کار مأموران و مشخص شدن سازمان اجرایی سرشماری عمومی نفوس و مسکن انجام می گیرد. هدف از تهیه این نرم افزار قدرتمند، رقومی نمودن عملیات سخت حوزه بندی نقشه ها قبل از اجرای طرح ها و سرشماری های مختلف می باشد. قبل از تهیه این نرم افزار حوزه بندی بر روی کاغذ و با تعداد نیروی انسانی زیاد انجام می شد و زمان زیادی صرف حوزه بندی بر روی کاغذ می شد که همراه با خطای انسانی بود و با تهیه این نرم افزار بسیاری از مشکلات حوزه بندی مرتفع شد. این سیستم شامل دو ماژول حوزه بندی نقشه های دارای بلوک بندی و حوزه بندی روستایی می باشد که صرفه جویی در زمان حوزه بندی، اجرای حوزه بندی برای سرشماری ها و طرح های

مختلف، رفع مشکلات هندسی نقشه ها حین حوزه بندی، انجام حوزه بندی، گروه بندی و منطقه بندی به طور همزمان و توانایی انجام حوزه بندی روستایی به صورت شهرستانی و یا استانی به انتخاب کاربر از مزایای آن به شمار می آیند.

فهرست عناصر جغرافیایی کشور در مجموعه‌ای به نام فایل جغرافیایی سازماندهی می‌شود که به عنوان چارچوب اجرای سرشماری و آمارگیری‌ها به کار می‌رود. نرم‌افزار مدیریت فایل جغرافیایی برای مدیریت سطوح تقسیماتی کشور به صورت پایگاه داده طراحی شده و در اختیار استان‌ها قرار گرفته است. تغییرات سطوح جغرافیایی استان، شهرستان، بخش، دهستان، شهر، آبادی و بلوک‌ها شامل ایجاد، حذف، تغییر نام، تغییر کد، انتقال از یک سطح جغرافیایی به سطح دیگر، تبدیل، جذب و ادغام با یک سطح جغرافیایی دیگر و احیا به همان سطح جغرافیایی قبلی، ایجاد حوزه‌بندی و انتساب حوزه به بلوک‌های شهری می‌باشد. این نرم‌افزار در دو نسخه سرشماری (حاوی حوزه‌های سرشماری) و روستایی (بدون حوزه‌های سرشماری و بلوک‌ها) عرضه شده است. نسخه شهری حاوی دستورات و ابزارهای مربوط به حوزه‌بندی آماری می‌باشد. هدف از تهیه این نرم‌افزار اعمال تغییرات سطوح جغرافیایی ذکر شده توسط

کاربران استانی در یک قالب استاندارد و با یک خروجی خاص به مرکز آمار ایران و استفاده از این فایل برای بهنگام‌رسانی نقشه‌های آماری روستایی و شهری می‌شد. این نرم‌افزار به صورت ساده و کاربرپسند برای کاربر غیر حرفه‌ای طراحی شده که دارای قابلیت‌ها و کارکردهای بی‌شماری برای مدیریت سطوح تقسیماتی می‌باشد. این نرم‌افزار از سال ۱۳۹۰ برای سرشماری عمومی نفوس و مسکن طراحی و به اجرا در آمد. از آن به بعد برای ارائه فایل جغرافیایی این نرم‌افزار مورد استفاده قرار می‌گیرد. این نرم‌افزار برای سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۵ توسعه یافته است و اصلاحات زیادی در آن صورت گرفته و ابزارهای جدیدی به آن اضافه شده است.

نرم‌افزار خطایابی و اصلاح نقشه‌های آماری

با توجه به اینکه در سرشماری‌های قبلی پوشه نقشه به صورت کاغذی تهیه می‌شد فایل‌های رقومی نقشه‌ها فاقد ساختار داخلی بودند که اصطلاحاً مدل اسپاگتی نامیده می‌شود. از آنجایی که در سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۵ نقشه‌ها در تابلت مورد استفاده قرار می‌گیرند لازم است ساختار داخلی نقشه‌ها فاقد هرگونه خطا به ویژه عاری از خطاهای توپولوژیک باشد.

نرم‌افزار کنترل خطاها با هدف بررسی انواع خطاهای هندسی، خطاهای توصیفی، خطاهای توپولوژیک بین لایه‌ها جهت مطابقت با فایل جغرافیایی تهیه شده است. هدف اصلی از طراحی این نرم‌افزار تأمین ابزارهای نظارت بر بهنگام‌رسانی و آماده‌سازی نقشه‌های آماری جهت ورود به حوزه‌بندی، سیجاد و پایگاه اطلاعات مکانی است.

واسبستامانارضاي قايي هاي نقشه اي مركز آمار ايران

تعداد خطاها	موضوع بررسی	وضعیت خطاها
	تکرار بلوک های مشابه	✓
۱ مورد	وجود بلوک های جزیره ای	⚠
۱ مورد	وجود بلوک های ادغام شده	⚠
	وجود بلوک های خودمختلای	✓
	مطابقت نام نقشه با الگوی استاندارد	⚠
	وجود فیلههای اجباری	✓
۷ مورد	وجود فیلههای اختیاری	⚠

ممر خطاها انتخاب مشخصات خروج

مركز آمار ايران